

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Olimpijska prisega - v slovenščini!

Olimpijsko prisego na XIV. zimski Olimpijadi v Sarajevu je dal olimpijski tekmovallec, Slovenec, Bogdan Križaj - v slovenskem jeziku!

VOLUME XXXV. LETNIK XXXV. FEBRUAR 1984

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE. TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

No.: 2 Štev.: 2

„Če hočeš mir, se pripravljaj na vojno!“: Francoski škofje.

Kanadski tednik „The Catholic Register“ je 21. januarja t. l. objavil članek, ki ga je napisal Father James Schall, profesor za državne vede na Georgetown Univerzi v Washington, D. C.

Ker članek potrjuje realno gledanje na kočljivo vprašanje vojne in miru, ga objavljamo kot moralno oporo tistim, ki verujejo v načelo starih Rimljanov: si vis pacem, para bellum, kakor tudi v premislek vsem tistim navidezem, ki pozabljajo, da diktatorju Hitlerju nikoli ne bi uspelo porušiti cele Evrope, če bi ga že v začetku pri tem poskusu ustavila močna vojaška sila.

Takole piše Father Schall, med drugim:

Francoski škofje so 8. novembra lani v Lurdu izdali izredno jasno in prepričljivo pastoralno pismo o vojni in miru. To je že tretje pismo, ki govori o istem vprašanju (nemško 18. aprila in ameriško 3. maja lanske leto). Poleg tega pisem je angleški primat kardinal Hume izdal podobno pastoralno pismo dne 17. novembra lani, ki sledi liniji francoskih in nemških dokumentov o istem vprašanju. (Te tri evropske dokumentacije bo v kratkem objavila v eni sami knjigi Ignatius Press v San Francisku, USA).

Kot so skoraj vsi komentatorji omenili, je francoska izjava presenetljivo drugačna v razlagi, analizi in zaključkih od zelo poznane izjave ameriških škofov o teh problemih.

Francoska izjava namrec sledi splošni liniji francoskega vojaškega in političnega mnenja, kako preprečiti vojno. Francoska hierarhija namrec temelji na realni analizi vojaške in ideološke grožnje proti svobodnim silam sveta. Francoski škofje razpravljajo o vojaški sili in nje rabi samo v luči tega problema. Kot nemški, tako se tudi francoski škofje zavedajo bistveno politično-naravne grožnje proti njim in sploh ne jemljejo v pretres, da bi orožje in ideologije mogle biti gledane v neki abstraktni luči. Svoje stališče zagovarjajo s stalno zahtevo po zadostni (vojaški) moči in opozarjajo, da je bila druga svetovna vojna v glavnem posledica dejstva, da zapadnim velesilam ni uspelo zadržati Hitlerja pravočasno.

Zato so francoski škofje zelo zainteresirani, da bi bila današnja vojaška sila tako učinkovita, da jo sploh ne bi bilo treba rabiti. „Nekatere države so izredno iznajdljive v izrabljanju prednosti vojne, ne da bi pri tem plačale ceno, da bi tako vojno morale podvzeti: enostavno s podpihovanjem grožnje za vojno, ustvarjajo stalno situacijo ustrahovanja (blackmail)“. K temu francoski škofje

odgovarjajo: „Ne dajmo se ustrahovati! To je, razumeti moramo kakim silam stojimo nasproti in kako te sile delujejo. Podvzeti moramo protiukrepe. Za francoske škofje to pomeni: *Zadostna vojaška protistrahovalna zmožnost, katere se bo dejanski sovražnik tako bal, da bo prenehal s svojim ustrahovanjem!* To pa zahteva od nas, da moramo jasno razumeti politiko kot prizkušnjo naše volje.“ Francoski škofje vidijo svet v realni luči: „V svetu, v katerem je človek človeku volk, bi prelevitev človeka v jagnje samo izzvala volka. Včasih so celo manj ambiciozna dejanja velikodušnosti izzvala prav tisto zlo, katerega so želele odpraviti. Slabo spočeto „Nenasilstvo“ (non-violence) lahko sproži serijo verižnih reakcij nepopisnega nasilstva. Zato francoski škofje niso posebno zaljubljeni v nenasilstvo; kot oblika osebnega izražanja bi mogoče lahko bilo koristno, pod pogojem, da ne povzroči še večjega zla. K temu (ne.nasilstvu) škofje vedno dodajajo protiutež vojaških in civilnih poklicev, ki na prvem mestu ustvarjajo pogoje za možnost takega ne-nasilstva.

Francoski škofje izjavljajo, da Cerkev ne vzpodbuja k brezpogojnemu pacifizmu. *Cerkev ni nikoli oznanjala unilateralne razorožitve, dobro se zavedajoč, da bi s tem dala namig za nasilstvo agresivnemu, vojaškemu, političnemu in ideološkemu kompleksu. Nadalje (trdijo škofje) pacifizem in nenasilstvo ni izbira za državo, katere dolžnost je braniti mir, svobodo in državno nezavisnost v notranji in zunanji areni države. Centralno vprašanje, ki si ga je treba zastaviti je sledeče: Ali ima država, ki ji preti nevarnost, da v trenutnem geopolitičnem položaju izgubi življenje, svobodo in identito, pravico odbiti to radikalno grožnjo z učinkovito proti-grožnjo, tudi z grožnjo atomskega orožja?*

Do danes Katoliška Cerkev, ki je sicer vedno povdarjala omejitveni značaj take samoobrambe in tudi opozarjala na velik rizik, ki je z njo zvezan, ni smatrala za potrebno jo obsoditi. Francoski škofje so, z drugimi besedami, oskrbeli jasno, smiselno in moralno metodo zadržne (deterrent) doktrine, ki jo lahko uporabljajo vsi vestni ljudje. Zavedajo se namrec, da v življenju obstojajo vrednote in svoboda, ki morajo biti zaščitene in da je „živeti za vsako ceno“ zelo nevarno stališče.

Francosko škofovsko pastoralno pismo s pismom nemških škofov in pismom kardinala Hume-a bo zelo koristen dokument za številne odgovorne ljudi širom sveta, ki se zavedajo, da se mir nahko doseže in ohranja le z jasno uporabo politike proti-sile.

Letos poteka 16 let, odkar smo torontski Slovenci prvokrat odprali vrata svojega paviljona v okviru Metro Toronto International Caravan, ki vsako leto predstavlja pestrost mnogoterih narodnih skupin v širnem Torontu.

V začetku vsakoletnih priprav je izbora Miss Ljubljana. Tako je bilo v soboto na družabnem večeru v newtorontski cerkveni dvorani 18. februarja po oceni sodnikov in ljudskih volitvah to častno ime podeljeno gdč. Metki Škulj, hčerki g. Jožeta in ge. Nežke Škulj. Devetnajstletna Metka je študentka na York University, študira biologijo, fiziko in kemijo in želi postati učiteljica. Svoj prosti čas posveča slovenski župnijski skupnosti pri Mariji Pomagaj. Slovenski materin jezik ji je vsakdanja govorica. S svojim naravnim nastopom bo Metka Škulj na letošnji Karavani Slovincem v ponos in veselje, tisočem obiskovalcem pa vzor modernega idealnega dekleta, ki služi Bogu in narodu.

Čestitamo!

Anica Resnik

Metro Caravan 84 Slovenski paviljon Ljubljana

Miss Ljubljana - gdč. Metka Škulj

Smrt velikega oznanjevalca slovenske državne misli

Franc Jeza

Ob koncu urejanja februarske številke našega lista smo prejeli novico, da je v Trstu odšel po zaslužen plačilo na Ono stran F. Jeza, slovenski pisatelj, publicist, časnikar in kulturni zgodovinar, etnolog in jezikoslovec Franc Jeza. Nad deset let je bil stalni in dragocen sodelavec Slovenske države. Idejni temelj vsega njegovega tako raznolikoga pisanja je bila neomajna vera, da je edina rešitev slovenskega naroda in slovenstva v celoti samo lastna, povsem samostojna in neodvisna slovenska država. Lahko rečemo, da se je za to vero in njeno udeležanje izpisal do smrti. Poleg vsega je bil edini resnični viden slovenski disident, ki je rajši izbral negotovost in stisko bridke svobode emigranstva, kakor pa da bi bil delal silo svojemu prepričanju z udeležanjem duhovnemu in tvrnemu terorizmu protislovenskega totalitarnega režima v domovini.

Za zdaj v bolečini ob izgubi tega našega sopotnika in prijatelja ponatiskujemo os-

mrtnico, ki jo je 26. januarja letos priobčil *Katoliški glas* v Gorici, in besede, ki mu jih je ob grobu povedal v slovo drugi redki „pokončni Slovenec“ v Trstu, pesnik in pisatelj Vinko Beličič.

„V tržaški bolnišnici je v petek 20. januarja umrl za kapjo časnikar in pisatelj Franc Jeza. Star je bil 67 let. Pokojnik je bil doma iz Hajdine pri Ptujju. Tik pred vojno se je vpisal na pravno fakulteto v Ljubljani, študija pa zaradi vojnih dogodkov ni mogel dokončati. Mnogo let kasneje je dokončal študij etnografije in etnologije na univerzi v Gradcu.

Takoj po okupaciji Slovenije se je Franc Jeza kot krščanski socialist vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Med neko akcijo za osvoboditev zaprtih prijateljev pa so ga prijeli, obsodili na dosmrtno ječo in odgnali v notranjost Italije. Ko se je po razsuhu vrnil, so ga prijeli nacisti in ga odvedli v Dachau. To svojo kalvarijo je opisal v pričevanju »V dachauskih blokih«, ki ga je objavil v Novem listu, katerega sodelavec je bil skoraj tri desetletja.

Po vrnitvi iz nacističnih taborišč je bil Franc Jeza v Ljubljani nekaj časa časnikar pri Slovenskem poročevalcu. Ker se ni strinjal s poveljnimi režimom v Jugoslaviji, se je odločil za beg iz domovine ter prišel leta 1948 v Italijo; najprej je živel v begunskem taborišču pri Frosinonu in potem v Rimu, nazadnje pa se je preselil v Trst, kjer je bil do leta 1954 pri zavezniški častnikarski agenciji AIS. Od omenjenega datuma dalje, torej skoraj 30 let, ni imel nikoli več stalne službe. Preživljal se je kot sodelavec na naši

Nadaljevanje na str. 4

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates

\$12.00 per year

\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada

646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino, za Brasilijo, za Anglijo 60.- šillingov, za Avstrijo 160 šillingov, za Avstralijo 10.- avstr. £, za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1800.- frankov. Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja. Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru. 1984

Občni zbor Hranilnice in Posojilnice J. E. Kreka v Torontu

Slovenska Hranilnica in Posojilnica J. E. Kreka je na svojem 31. letnem občnem zboru praznovala tudi 30 letnico svojega obstoja.

V lepo okrašeni dvorani se je v prijaznem razpoloženju zbralo nad 300 članov, da bi slišali poročila odbornikov in določili smernice za bodoče delovanje.

Poročila vseh treh odborov so pokazala, da je tudi v zadnjem letu zadruga rasla po številu članov (nad 4000), kakor tudi po premoženju (nad 10 milijonov dolarjev). Da je bilo poslovanje finančno uspešno je pokazal letni dobiček, ki je v preteklem letu dosegel že astronomsko številko skoraj enega milijona dolarjev. Pri volitvah sta bila ponovno izvoljena g. Frank Stražar v ravnateljski odbor in g. Vilko Čekuta v Nadzorni odbor. Na novo pa gđ. Mili Kus v ravnateljski odbor in g. I. Cestnik v Kreditni odbor („da se pomladijo odbori“, kot je omenil predsednik g. L. Žizek).

Pri slučajnostih je občni zbor skoraj enoglasno (le par glasov proti) izglasoval za svojo 30. letnico **JUBILEJNO DARILO** 5000 dolarjev za „zaslužne slovenske ustanove“ iz hvaležnos-

ti, da nosi slovensko ime v svojem naslovu.

Za zaključek poslovnega dela občnega zbora je ravnatelj in tokratni predsednik g. Žizek imel govor o Janezu E. Kreku, ki ga v celoti objavljamo na drugem mestu. „Business-u“ je sledil kulturni del proslave. Deset deklet je v narodnih nošah, pod vodstvom gđ. Francke Žejen lepo zapelo tri slovenske pesmi; plesna skupina „Nagelj“ pod vodstvom g. Soršaka je dvakrat zaplesala, nato sta pa razveselila občinstvo gg. Andrej Stražar in Milan Vinčec s prijetnim in šaljivim kupletom na splošno zadovoljstvo občinstva. Na klavirju ju je spremljal njun komponist in pevovodja g. Drago Ložar iz St. Catharines.

Vsemu temu programu, ki je trajal nad 3 ure, a je bil še prekratek, je sledila obilna zakuska, ki je vse prisotne spravila v še boljše voljo. Vsi udeleženci so se poslovlili v veselem razpoloženju, mnogi z opazko, da je bil 31. letni zbor Slovenske Hranilnice in Posojilnice J. E. Kreka najboljši v njeni zgodovini.

Še na dolga leta Slovenska zadruga J. E. Kreka!

Predsednik G. Lojze Žizek ob 30-letnici Slovenske Hranilnice in Posojilnice Janeza E. Kreka-a v Torontu 29. februarja 1984

V mesecu maju prejšnjega leta (1983), so potekla tri desetletja spočetja prve Slovenske Hranilnice in Posojilnice v Torontu. 30 let - življenja, 30 let - zgodovine.

Namenil sem se, da se povrnem nazaj za več let, pred ustanovitvijo tega denarnega zavoda.

Nekdo je zapisal tole: Pogosto govorimo o ljudeh, o tistih ljudeh, ki so snovali velike zamisli in jih z naporom in žrtvami vseh svojih življenjskih moči uresničevali s svojim delom. Med njimi so ljudje, ki so se svojim idejam ne samo posvetili, temveč tudi podredili svojo smrt, izkoristili so jo za dokaz tistemu, za kar so živeli. Med take ljudi uvrščamo Janeza Evangelista Kreka (J. Vidmar) Bistvo Krekovega socialnega nauka, ki ga je razvijal na osnovah evangelija, v katerem je videl poglobljeno pomoč za izboljšanje socialnih razmer malega človeka. Nastopal je proti razredu, v katerem je izginjala krščanska ljubezen, poštenost in pravičnost.

Bil je socialni delavec, bil pa je človek, ki pomaga reševati in ozdravljati zlo in odpravljati težave, ki so nastale v človeški družbi.

Skratka Janez Evangelist Krek, je bil človek, ki je sprožil dobo razvoja slovenskega združništva in s tem rešil malega človeka, ki je jedro večine. Posvetil se je temu delu leta 1894 in glej, do leta 1910 je bilo že okrog 560 združnih ustanov iz vseh slovenskih dežel.

Jesen je bila v letu 1917. Na Dolenjskem v Š. Janžu, komaj 52 let star, duhovnik, bogoslovni profesor, steber slovenskega naroda - za vedno zatisne oči.

Prisluhnimo besedam, ki jih je napisal Cankar, ob bridki izgubi tega velikana: „Izkazalo se je, kakor še nikoli: KDOR DAJE LJUBEZEN, MU JE POVRNJE-NA TISOČKRAT. Ne z mečem, z ljubeznijo je zmagal Kristus... Nič žalosti ob tem grobu. Bolj nego kdaj zaupajmo v svoj narod. ... Kajti njive, ki so imele take orače in sejalice, ne pomori slana, ni pobije toča... Tisto uro, ko je presunil slovenski narod glas, da dr. Kreka ni več, je zakrvavelo vsako srce, da so se nam orosile oči... Ta pogreb... je bil slavnosten sprevod za vojskovodjem ki je zmagal, ko je padel“ (Zaliv, sept. 1977).

Torej po Cankarjevem pričevanju, je bila tedaj Krekova veličina in tudi skrivnost njegovih uspehov, v njegovi poštenosti, ki edina more obroditi sočen sad, in zlasti v njegovi ljubezni, ki samo daje in ne jemlje, ki da vse, celo življenje (Vinko Brumen - Srce v sredini).

Ni čudno potem, da je skupina slovenskih novonaseljencev v Torontu leta 1953 ob zamisli ustanovitve prve SLOVENSKE HRANILNICE IN POSOJILNI-

CE, se pridružila Krekovemu nauku in si nadala njegovo ime.

30-let sluzenja in uslug Slovincem v Torontu. Usmerjen biti v sočloveka in mu nuditi pomoč - pomoč malemu človeku, da se je postavil na noge, 30-let ne iskanja profita, ampak reševanja.

Meglen je bil začetek pred tridesetimi leti, zaviti v negotovost. Svojo usodo so začeli s praznim listom, a začeli so pisati. Danes je popisan ne le en list, sto listov, cele knjige.

Koliko kapitala, koliko uslug, koliko rešitev!

Koliko garanja, sej, občnih zborov; koliko stopinj, koliko publikacij...!

Naj natrosim samo nekaj števil iz rasti denarnega zavoda Janeza E. Kreka v preteklih tridesetih letih:

Konec 1953 leta:	
Stanje vlog	\$24,399.00
Posojila	11,348.00
Število članov	139
Čez deset let 1963:	
Stanje vlog	889,896.00
Posojila	823,472.00
Število članov	1240
Čez 20 let - 1973:	
Stanje vlog	3,150,409.00
Posojila	2,460,141.00
Število članov	2885
1983 - čez 30 let:	
Stanje vlog	10,685,523.-
Posojila	7,734,741.-

30 let dela, poštenja in uspeha. - 30 let zboljševanja.

Nagle socialne in gospodarske spremembe so nas držale budne. Šli smo s časom. Imamo sodoben način poslovanja in sluzenja, kar je vzrok učinkovitosti.

Praznovati jubilej našega prvega slovenskega denarnega zavoda na kanadskih tleh, naj bo oddolžitev vsem tistim, ki so gradili to slovensko ustanovo v veri uspeha in v veri pomoči slovenskega človeka v tujini. Ta jubilej naj bo oddolžitev ravno tako vsem tistim, ki strmijo in se trudijo, da ohranijo uspehe te ustanove. Ta jubilej naj bo oddolžitev vsakemu po edinemu članu, ki je steber, moč in vir naše uspešne prihodnosti. Ne pozabimo stopinj ki jih je zapisala Krekova Hranilnica in Posojilnica, ki so povezane z naporom, s pogumom, ki hoče naprej neznanim obzorjem naproti. Stopimo skupaj z mlajšim rodом na pot, v smislu združne misli, v nove razsežnosti. Mlajši rod naj bi bil ta, kateri naj oblikuje in varuje vrednote ustvarjene preko te ustanove. Ta rod bodi sila, ki vpiete in učeni v verigo delo prednikov, ki veže preteklost s prihodnostjo v cilju uspeha in čomaganja sočloveku. združniška ideja mora ostati živa danes in jutri. Ne smemo se izneveriti našemu velikemu Slovincu Janezu Evangelistu Kreku, ki je že pred 90-imi leti začel ustanavljati to, kar mi še danes nadaljujemo.

Torej še na mnoga leta - a ta mnoga leta so v rokah nas vseh!

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Na 7065 Islington Ave. v domu Furlanov, naših sosedov na zapadni meji Slovenije je bila pred kratkim razstava Civilizacija Furlanije. Zadeva je zanimiva za nas ker so na razstavi povsem pravilno označili prisotnost Slovincem. Mapa je točno kazala prisotnost Slovincem in slovenščine v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini. Zatajeni so bili Rezijanci. V čast teh naših sosedov je tudi njihov dom, zgrajen v modernem slogu, da ima človek res veselje obiskovati ga.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Benečija - slovenski zdomci te pozdravljamo!

po pozornosti štajerskega rojaka g. Lojzeta Germa in njegove zavedne soproge-Benečanke mi je prišel v roke „NOVI Matajur“ iz Čedad. Somišljeniki Slovenskega državnega gibanja v svobodnem svetu čestitamo novemu uredniku in sodelavcem za vso pomebno slovensko narodno udeleževanje z željo, da bi v bodoče zaradi vztrajnosti in velike ljubezni do slovenskih izseljencev, zamejcem, zdomcem, zlasti pa domovini Sloveniji želi v svojem idealnem delu veliko uspehov za ohranitev in preprod slovenskega rodu v Benečiji. Čestitamo jim, ker so zares vredni nasledniki velikega Slovincu Trinka in njegovih sodelavcev. Zradostile so me zlasti šegave vrstice velikega Matajurga. Ob benečanskem narečju človek kar zaživi med njimi in temi lepimi slovenskimi mesti in vasicami, kjer po zaslugi še bedi ta slovenska beseda in slovenska pesem.

Novi g. urednik je bil v svojem programatičnem govoru tako jase, da je na to lahko zares ponosen. Čestitamo!

Slavko Skoberne, Bs. Aires, Božič 1983

Buffalo, U. S. A.

Pozno je prispela vest, da je ga. Helena Planinšek po kratki bolezni v starosti 58. let umrla 15. decembra 1983. Pokojnica je preživela mlada leta v koncentracijskih taboriščih v Jugoslaviji. Bila je rojena v Ljubljani v Sloveniji. Bila je graduiranka na Trgovski akademiji v Ljubljani, kjer se je ob zaključku vojne zatekla na Koroško kjer je bila v slovenskem taborišču in se zaposlila v privatni šoli. Ko se je vrnila v Slovenijo so jo, kot praktično kaloličanko, aretirali, in je bila obsojena na težko delo v nekem kraju v gorah. Večina njene družine so pobili novi oblastniki. Preko Argentine se je povezala s prijateljem dr. Jakobom A. Planinškom ki deluje od 1954 na inštitutu za preiskave za krvne bolezni raka (Roswell Park Memorial Institute). Pobegnila je preko planin v Italijo, poročila sta se 9. nov. 1952 v katedrali sv. Petra v Vaticanu. Končno, po tolikih težavah, se ji je posrečilo, da je prišla za možem v Ameriko. Bila je delavna, vneto obiskovalka bolnikov, ki niso obvladali še angleščine. Možu, dr. Planinšiču, zvestemu naročniku SD in otrokom ga. Helen M. Brady in John J. ter Christina in sestrama v Ljubljani naše iskreno sožalje. Pokopali so jo na pokopališču Mount Olivet.

Duh veje...2

Iz slovenskih vrtov, iz tisočletne kulture daljnega Vzhoda, od Shakespearjeve Hamleta in modernega ameriškega Broadwaya je voditelj Slovenskega gledališča g. Vilko Čekuta zbral in ustvaril kulturni mozaik v besedi, pesmi in plesu ter ga z recitatorji, člani Slovenskega gledališča predstavil z naslovom Duh veje...2 v Slovenskih dvoranah v Torontu 5. in 12. februarja.

Osnovna misel letošnjega programa je opis življenja v literarni obliki. Program je razdeljen v pet stopenj: Iskanje, Domovina, Ljubezen, Življenje, Mati, ki se zaključijo v Odsevu (Solženicin: Molitev) V tipičnih delih slovenskih pisateljev pesnikov in prevajalcev, v operetnih arijah Gilberta in Sullivana (Mikado) ter modernega blasbenika Andreja Webbra (ros opera Cats) je človeško dogajanje prika-

zано v vseh odtenkih globokih misli in čustev z ritmično in prozaično besedo, ki je naši duši kot topli dih pomladnih trav, kot sveži zrak s planin in v sončni žar ovit pozdrav od morskih dalj...

Recitatorjem sta se pridružili letos dve mladi umetnici: Heidi Susteršič je ustvarila baletno ritmično spremljavo k pesmi Soči, članica Stratford Theatre-a solistka Nežika Čekuta pa je izvajala predporočno arijo neveste Yum Yum iz operete Mikado in Spomine iz operete Cats. Zadovoljivo število poslušalcev v obeh dvoranah je gotovo znamenje da še kulturno dihamo, da duh še veje... in prinaša lepoto notranjega doživetja v brezličnost modernega sveta.

THE CREDIT UNION
BELONGS TO YOU AND ME

Ameriški lov na nasprotnike Sovjetov in SFRJ - po navodilih KGB in UDB

Patrick J. Buchanan, eden vodilnih ameriških konservativnih časnikarjev, radijskih in televizijskih komentatorjev, je 6. januarja letos priobčil v dnevniku *The Washington Times* uvodnik s naslovom „Pogon za nacisti - z vodniki KGB.“ V njem je z dokazi udaril po svojevrstnem pogosto vsem zahodnemu pravnemu pojmovanju nasprotujočem, da ne rečemo, kriminalnem ravnanju Posebnega oddelka za preiskave v sodnem ministerstvu Združenih držav. Ustanovljen je bil pred tremi leti na pritisk ameriškega judovstva in Izraela za uresničenje njihovih maščevalnih načrtov proti resničnim, še bolj pa proti namišljenim „vojnimi hudodelcem“. Sestavljajo ga v glavnem levičarski judovski pravnik iz ministrstva ter njim enaki zunanji priganjači.

Buchanan piše:

V svoji, na vse vetrove razglašani ihti za izsleditev nacističnih vojnih hudodelcev, ki da so si prilagali pot v Združene države, zvezno sodno ministrstvo očitno nima pomislekov zoper bratsko sodelovanje s KGB (sovjetsko politično policijo in osrednjo vohunsko ustanovo za doma in po svetu). Kopičijo se dokazi, da je to mešetarjenje s hudicem - med zveznimi zasledovalci in sovjetsko tajno policijo - rodilo več ko en sam strahoten spodrsrljaj pravice.

Zdaj je v razpravi primer Johna Demjanjuka, 63 letnega delavca v Fordovi avtomobilski tvornici pri Chicagu. Demjanjuka čaka deportacija v Izrael zaradi vojnih hudodelstev nad evropskimi Judi. Po trditvah Posebnega oddelka za preiskave je Demjanjuk bil v smrtnem taborišču Treblinka poznani kot „Ivan Grozni“. Kot stražnik tam naj bi bil lastnoročno srbel za poslovanje plinskih celic.

Toda po njegovem odvetniku Johnu J. Gillu, s katerem je pisec govoril, je Demjanjuk bil ukrajinski vojak, ranjen in zajet po Nemcih na Krimu ter prisilno vtaknjen v delovno skupino, ki je postavljala barake za stavbne delavce. „Očividci“, ki so ga prepoznali za Ivana Groznega, so to storili po fotokopiji osebne izkaznice za Treblinko. Izkaznica je že zgolj na pogled prijemljiv ponarejek, ki ga je za sodišča v ZDA producirala KGB. Ameriški strokovnjak za nacistične arhive, ki je videl na stotine dokumentov iz Treblinka pravi da ni nikdar dobil pred oči niti enega, podobnega temu, katerega so privlekli iz uradnih kartotek Sovjetske zveze.

Kar povzroča pri Demjanjukovem primeru skrb, ni samo odločilna vloga, ki jo v njem igra KGB, pač pa manj ko nepristranska pretoklost poslovanja lovca na naciste Posebnega oddelka za preiskave v ameriškem ministrstvu za sodstvo.

Spominjamo se na primer njegove ko pribite tožbe proti Franku Walusu. Trdila je, da je Walus zloglasni gestapovec, zverina v Kielcu na Poljskem. Po pričevanju ducata „očividcev“ ki jih je Posebni oddelek privlekel na dan v Ameriki in v Izraelu, naj bi bil Walus osebno sodeloval pri strahotah nad judovskimi moškimi, ženskami in otroki. Zaradi tega so mu vzeli ameriško državljanstvo in pobrali prihranke. Sloviti gonjač nacistov Simon Wiesenthal je sam pokazal nanj kot na vojnega hudodelca. Walus je postal tarča lova na čarovnice v tisku. „Nacistični ubijavec Judov živi na južnozahodni strani mesta,“ je kričal glavni naslov v listu *Chicago Daily News*. Pri razpravi je zvezni sodnik (Jud)

Julius Hoffman slej ko prej ravnal po neameriško.

Walusa so obsodili zaradi vojnih hudodelstev. Po šestih letih pa je čakal, da so postopek proti njemu in obsodbo lepo na tihem razveljavili. Njegov zagovornik je namreč za pripravo priziva šel v Nemčijo in odondot prinesel naslednje dokaze:

da so Walusa odveli s Poljskega v Nemčijo kot kmečkega prisilnega delavca, ko je bil star komaj 17 let;

da se med vojno ni nikoli več vrnil na Poljsko;

da je pri petih čevljih in štirih palcih višine bil premajhen za službo v Gestapu;

da kot Poljak sploh ni mogel biti sprejet v vsenemško izbrano enoto SS, kateri naj bi bil baje pripadal;

da so se ga očividci spominjali kot Franka Walusa, čeprav je bil po krstu Franciszek ter ni imena spremenil v Frank, dokler ni prišel v Združene države.

Pred dvema mesecema je zvezni sodnik Dickinson Debevoise v New Jersey izvrgel še eno tožbo Posebnega oddelka, tokrat proti 67 letnemu Juozzasu Kungyu, naturaliziranemu ameriškemu državljanu, bojevniku proti nacizmu v litvanskih odporniških oddelkih.

Kakor pravi starešina washingtonskih časnikarjev Warren Rogers, so bili še drugi primeri, ko je KGB preskrbela ameriškemu sodnemu ministerstvu izmišljene storije in ponarejene dokumente, da bi uničila prepričan protikomunistične emigrante iz Vzhodne Evrope z blatenjem, da so vojni hudodelci.

Po pisanju *Izvestij*, uradnega glasila moskovske rdeče vlade, je neimenovan njen funkcionar povedal, kaj je Sovjete pripravilo, da so „organom ameriške pravice preskrbeli dokaze in druge podatke o 140 vojnih hudodelcih. „Ne gre za kako maščevanje“, je trdil komunistični uradnik, „zakaj naše ljudstvo ni bilo nikoli maščevalno. Namen izvohavanja bivših nacistov, izdajavcev in ljudi, ki so zagrešili vojna hudodelstva, je obramba naših [sovjetskih] državnih koristi in pravica. A pri tem je poglavitna državna korist.“

Buchanan končuje svojo obtožbo sramotnega sodelovanja med ameriškim zveznim ministrom za sodstvo in KGB z ugotovitvijo:

Kadar FBI na temelju zbranih obtoživnih dokazov zahteva nalog za preiskavo proti komur koli zaradi česar koli njegova dokazila ZDA vnaprej veljajo za „sumljivo pristranska.“ Kako, da sodno ministrstvo ZDA potem takem nima za tako sumljiv in pristranski vsak dokaz, ki ga KGB producira proti novim ameriškim državljanom odločnim nasprotnikom sovjetskega zatiravskega režima?

Ameriško sodno ministrstvo še bolj na tiho in sramežljivo, a nič manj sramotno in nevarno, sodeluje tudi z jugoslovanskim zveznim sekretariatom za notranje zadeve in njegovo morivsko UDB (Notranja uprava, po novem).

Lani junija je zastopstvo njegovega Odseka za posebne preiskave na tihem obiskalo Beograd. Tam je s titovskimi „strokovnjaki“ za mednarodno kriminalno pravo skušalo najti pretvezo za izročitev osemdesetletnega dr. Andrija Artukovića, bivšega notranjega ministra v vladi medvojne neodvisne hrvatske države. Težava, ki bi jo bilo treba glede njega protizakonito obiti, je

NOVE MINIMALNE PLAČE V ONTARIO

Nove minimalne plače bodo stopile v veljavo s prvim marcem 1984. Nasledne povišice pa se bodo začele s prvim oktobrom 1984.

	V veljavi s 1. marcem	V veljavi s 1. oktobrom
Navadna delavna ura	\$3.85	\$4.00
Delavne ure za učeče	\$3.75	\$3.90
Dijaki pod 18. letom starosti	\$3.00	\$3.15
Stavbeni delavci, na uro	\$4.10	\$4.25
Natakarji v podjetjih, ki strežejo alkohol, na uro	\$3.35	\$3.50

Podrobnejše informacije lahko dobite od "Employment Standards Branch, Ontario, Ministry of Labour" - v naslednjih mestih:

HAMILTON
Tel: (416) 521-7740

KENORA
Tel: (807) 468-3128

KINGSTON
Tel: (613) 547-3417

KITCHENER
Tel: (519) 744-8101

LONDON
Tel: (519) 439-3231

OTTAWA
Tel: (613) 523-7530

SAULT STE. MARIE
Tel: (705) 949-3331

ST. CATHARINES
Tel: (416) 682-7261

SUDBURY
Tel: (705) 675-4455

THUNDER BAY
Tel: (807) 475-1691

TIMMINS
Tel: (705) 267-6231

TORONTO
Tel: (416) 965-5251

WINDSOR
Tel: (519) 256-8278

Za brezplačni telefonski poklic (toll free numbers) pogledajte pod vladni seznam številke v vaši krajevni telefonski številki.

Ministry of Labour

Employment Standards Branch

v tem, da ZDA nimajo s SFRJ dogovora niti za medsebojno izročanje navadnih kriminalcev, kaj šele političnih opozicionalcev. Vrnitev Artukovića v smrt Jugoslavija neuspešno zahteva že vseh 30 let, kar je kot politični begunec povsem zakonito prišel v ZDA. Ameriški tisk o teh skrivnih pogajanjih ni poročal, izdala jih je titovska uradna tiskovna agencija Tanjug.

Hkratu s tem obiskom, in nekajkrat pozneje, je pomožno, po vsej priliki naročeno gonjo za izročanje jugoslovanskih političnih emigrantov sprožila levičarska *The Washington Post*. Obtoževala je ameriško vlado, da je gluha za rotnja SFRJ, ki že ves čas po koncu zadnje svetovne vojne zahteva od Združenih držav nekaj nad 900 „vojnih zločincev“, a jih je doslej dobila samo deset (še za izročitev teh, leta 1945-46, med katerimi sta bila tudi bivši poveljnik slovenske

ga domobranstva, general Leon Rupnik in bivši ravnatelj ljubljanske policije dr. Lovro Hacin, so izključno odgovorni Angleži).

Komunistični Jugoslaviji in njenim botrom v ZDA ne gre toliko za Artukovića samega. Gre ji za to, da bi s sodnim sklepom proti njemu ustvarila precedenčni primer, ki je eden izmed temeljev ameriškega sodnega sistema. Nanj bi se SFRJ in posebni Odsek sklicevala pri vsaki naslednji zahtevi za izročitev. „Dokaze“ za krivdo bi fabricirala in „priče“ preskrbela UDB, kakor to dela za kengurujske procese proti emigrantom, ki so jih po skoraj štiridesetih letih od revolucije zadnje čase začeli sumljivo naglo uprizarjati zlasti v Sloveniji.

Kakor piše lani po UDB umorjeni hrvatski opozicionalec dr. Stjepan Djureković v senzacionalni knjigi *Ja, Josip Broz Tito*, je za rajnega jugoslovanskega diktator-

ja vse do smrti bila prvi sovražnik njegove socialistične države Amerika s svojo svobodo in pohujšljivo privlačnim, razkošnim kapitalizmom. Drugi je bila Sovjetska zveza z nenehnimi političnimi in terorističnimi naklepi za vrnitev SFRJ v moskovski hlev. Sovražnik številka tri pa je bila politična emigracija vseh narodnosti in ideologij, ki jo je do konca zapovedoval uničevati z vsemi sredstvi križem sveta. Za umor enega nevarnega emigranta, rajnega Hrvata dr. Branka Jelića je Tito sam določil pol milijona dolarjev, in to pred kakimi dvajsetimi leti. Za njegove zbegane naslednike je v njihovi politični, gospodarski in osebni zmedbi ta strah pred nevarnostjo emigracije že patološki. Zaradi tega jo bodo poskušali pobijati, kjer in kakor jo bodo mogli, posebno zdaj, ko kaže, da pri tem uživajo celo potuho ameriškega sodstva.

P. K.

Index svobode

Najbolj poznani institut v New Yorku - Freedom House - je kot vsako leto tudi za 1984 izdal mapo svoboščin. Ocene so: najnižji red 7 in najboljši 1.

Za politične svoboščine je dobila SFRJ oceno 6, za osebne svoboščine je dobila SFRJ oceno 5, splošna oznaka za SFRJ Deloma svobodna.

Isto oznako kot Jugoslavija ima še Čile, Nicaragua in Poljska. Avstrija ima perfektno oznako 1. Za: svobodna, kar pomeni da zadevo naše manjšine Freedom House ni upoštevala. Italija ima oznako 1 in 2, za svobodna. Red 2 ja zato, ker je Italija prepočasna za čas med preventivnim zaporom in sodbo!

Za Jugoslavijo podaja Freedom House sledeči komentar na

majhno izboljšanje: Ljudje sami v Jugoslaviji zahtevajo svobodo. Ta nova ocena je izraz politične opozicije v SFRJ in nikakor ne predstavlja povečanje svoboščin, ki bi jih podzela vlada sama. Upajmo da bo ta ocena še bolj vzpod-

APPOINTMENTS TO HUMAN RIGHTS COMMISSION

Canadian Scene

Two appointments to part-time membership on the Canadian Human Rights Commission have been announced by Justice Minister Mark MacGuigan.

One was George Hyoshi Imai, a prominent member of the Japanese community in Toronto. The second was

Ramona Quenneville of Windsor, Ontario, who since 1967 has been employed by Chrysler Canada Limited, working in numerous areas including banking and credit, benefits and salaried labour relations, safety, manufacturing and service.

Mr. Imai is well known for the leading role he played in spearheading negotiations of the Japanese Canadians seeking reparation for injustices which occurred during the Second World War.

Among his many other appointments, Mr. Imai was president of the national Japanese Canadian Citizens Association 1976-80, president of the national Association of Asian Canadians 1977-78 and member of the Canadian Consultative Council on Multiculturalism 1978-80.

ZU

Svoboda vere

Izveš vseh držav satelitov SZ je poznan Češko-Slovaška kot veri najbolj nenaklonjena. Proti duhovnikom še danes vrše vsemogoče šikane, nenaadne celo za preostale države vzhodnega bloka. Vendar Slovaki in Čehi pri vsem tem v svojih revijah premnogokrat pokažejo cerkve in samostane. Ko kupuješ božične okraske so Čehi vedno v ospredju. Isto taktiko opažamo v socialistični Sloveniji. Vsem je znano, koliko verskih znakov, cerkva, kapelic in križev je bilo porušeni. Pa vendar prekrasne knjižne izdaje o Sloveniji vsebujejo precej cerkva in samostanov (Pleterje). V tej akciji na ta način „dokazovati“ svobodo vere, je še posebej zaslužna Rodna Gruda ki jo izdaja SIM za izseljence. Ni ene številke, da nebi priobčili slike vsaj nekaj cerkva znakov in verskih umetnin. Vsa ta nepotrebna propaganda pa ne more zabrisati dejstva, da v Žužemberku, na primer, ne puste zidati cerkve in da pred nadškofijo v Ljubljani ne odstranijo lažnega spomenika, ki žali slovenske vernike.

Miljarder v SFRJ

Že par let razburja duhove v SFRJ silno premoženje v umetninah last Ante Topič Mimara. Gre tu za 3864 umetnin med katerimi so tudi slike umetnikov Goya, El Greco, Michelangelo, Rembrandt, Rubens, Tician in mnogi drugi. Nekateri kritiki pravijo, da so gornje slike samo kopije. Vsekakor, ako je blago originalno, obstoja tu primer silnega umetniškega bogatstva. Izraženo v valuti: govorijo o petih milijardah dolarjev. Srpski časopis Sloboda (Chicago, jan. 30/84) trdi, da gre za večino slik srpskih družin, vključno kraljevske, ki so bile po vojni zaplijene. To je vsekakor silen paradoks, da bi nekdo mogel v socialistični državi nakopičiti in držati tako bogatstvo. Lastnik je bil velik prijatelj Tita in ni izključeno, da je po njegovem nalogu to zbiral. Zbirka je bila podarjena družbi. V tej zvezi je zanimivo, da se še danes ne ve kje bo končalo preko 2000 umetnin, ki jih je lastoval Tito. Še posebno je čudno, da sedaj ko je SFRJ v največji gospodarski krizi vse od l. 1918 naprej, da ne postavijo številne dvorce pokojnega poglavarja na razpolago turističnemu sektorju. Tu gre za 20 velikih kompleksov z najlepšo okolico, ki bi prinesle lep kup deviznih milijonov obubožani družbi. Ker je sedaj že skoraj 3 leta od smrti Tita in ni še noben dvorec predan družbi, mislimo, da so odgovor ni povsem resno ukarjajo z idejo pridržati slednje „za svoje potrebe.“

29. oktober 1918

Zadnja desetletja se v Sloveniji malo govori in še manj uči v šolah o slovenski zgodovini izpred leta 1941. Po več ko 30 letnem presledku sta sedaj lista Delo in Rodna Gruda v januarški številki za leto 1984 prinesla članek Janko Pleterški - ja od pomenu 29. oktobra za naš narod. Ko pravilno pisec povdarja osvoboditev izpod Austrije, takoj dodaja, da jane bilo zamere pri CK KPS da je 29. oktober imel slabost v tem, da ga niso vodili komunisti..

Selitev Srbov iz Kosova, iz Danice odločnega hrvaškega tednika povzemamo: V Jugoslaviji se prav malo ve kaj se dogaja na Kosovem. Srbe domačine šikanirajo na vse mogoče načine, tako jim ne preostane drugega kot, da se masovno selijo. Da bi ta proces še povečali, Albanci stalno postavljajo bombe v Prištini. Ograje okoli srbskih posestev podrejo pod pretevo, da morajo popraviti cesto. Srbske sadovnjake skrivoma ponoči posekajo. Mladi Albanci nemarajo in odklanjajo srpske učitelje. Vsak avtomobil s srpskim znakom je opljuvan. Pri razdelitvi hrane Srbe ignorirajo in albanska policija na

srbske pritožbe ne reagira več. Položaj je slabše od onega iz leta 1941 ko so Srbi morali bežati s Kosova.

Novica iz Ljubljane

Satirični časopis Pavliha je poznan po dokaj svobodnem tonu, ki posredno ali celo direktno udarja po res težkih razmerah v Sloveniji. Vse se podira, pri zgubi osebnih in političnih svoboščin pa smo upali, da bo vsaj uspela ekonomija. Pavlihove šale in satire so vsaj malo ublažile sivino slovenske družbe. Izgleda, da bo tudi to sedaj minilo. Glavni urednik Mikloš Mikeln je opomnil Bogdan Novaka, odgovornega urednika, naj spremeni način pisanja. Ta zadnji se ni pokoril in je prišlo do konfrontacije med osnovno organizacijo partije pri Pavlihi, ki je potegnila z glavnim urednikom in delovnim kolektivom ki je seveda številnejši, ki se je povsem postavil na stran odgovornega urednika. Tako je Mikloš Mikeln, tako preglasovan, podal ustavko, toda partija je ni prejela. Zanimiv bo razvoj v bodoče, na eni strani delavni kolektiv v večini na drugi strani osnovna organizacija partije...

Iz Slovenije

Premnogi si stavljajo vprašanje, zakaj niso Slovenci prevzeli zimske olimpijade. Londonski Economist z dne 4. februarja trdi, da je Tito na prošnjo republiškega partijskega poglavarja Branko Mikuliča to čast dodelil Sarajevu. Tito je bil vedno dobro postrežen v Bosni. Enkrat so mu zgradili veličastno vilo da bi lovil medvede visoko v gorah. To so histro popravili in so mu zgradili drugo.

Slovenija se ni preveč upirala, ker so se bali finančnih izgub. Zgleda, da so se v tem ušteli, ker televizijske družbe plačajo take vsote denarje, da ni nevarnosti kakih večjih zgub. Sarajevo, zglejda, bo dobro zaključilo ker bo ostalo cel kup stanovanj in hotelov. Edina postavka, da bi s tem razvili zimski šport za tujce pa je povsem napačna. Težko si zamišljati, da bi Nemci, Avstrijci in Italjani potovali ves dan ali več, ko imajo sami krasne terene in hotele takorekoč pred nosom!

TORONTO**50letnica g. Jožeta Avsenika**

V krogu svoje družine, žene Ane Marije, otrok Joe-a, Frank-a in hčerke Kim, praznuje Jože Avsenik 19. marca 1984 50 letnico. Naš slavljeneč, Gorenjč, je doma iz Dvorske vasi blizu Tržiča. V Kanado je prišel leta 1959, tako je že polovico svojega življenja prebil v novi domovini. Od vsega začetka se je zaposlil v čevljarški industriji. Izredno strokovno in trgovsko znanje pa je pokazal naš rojak s tovarno, ki jo je skupaj s družabnikom g. F. Katana odprl leta 1961. Veliko slovenskih gospa in deklet nosi „Celebrity Shoes“ pa verjetno ne vedo, da so ti izvrstni čevlji produkt slovenske tovarne. Leta 1980 je, kot poslovni človek prevzel še tovarno Post Machine, kjer dela skupaj z družabnikom, dele za letalsko industrijo. Ko se veselimo obletnice Jožeta in njegovih uspehov pa moramo povdariti še dejstvo, da naš slavljeneč, kljub velikim poslovnim uspehom, še vedno čuti in ohranja povezanost z našim rododom. To dokazuje z uspešnim dolgoletnim vodstvom imenitnega slovenskega lovskega kluba v Alliston-u. ZU

Smrt velikega...

Nadaljevanje iz str. 1

radijski postaji, s stalnimi rubrikami v časnikarskem odseku in s proznimi in dramskimi teksti.

Ob grobu se je v ponedeljek 23. januarja od njega poslovil prof. Vinko Beličič z izbranimi besedami. Dejal je:

„Dragi Franc Jeza, prestal si, kar nas še čaka — pridružil si se vrsti rajnih, nam, ki ostajamo, je ugasnila nova žarna luč, tvoj odhod je povečal praznoto okoli nas.“

Dihala sva isti rodovitni zrak mladosti v isti Sloveniji — in hkrati z nama toliko drugih: Metod Turnšek, Jože Peterlin, Vladimir Truhlar, Karel Mauser, France Dolinar.

V letih rasti in študija smo se odločali za vrednote, ki jih je kasnejši čas trdo preskušal, a ne razveljavil. Iz domovine smo jih prinesli v svet. Ti si jim z govorenjem in s pisano besedo ostal do zadnjega zvest.

Veliko je ta zvestoba terjala od tebe, a s svojim življenjem in zgledom si potrdil, da je glas božji v srcu močnejši od mikov, hrupa in groženj Zemlje. Nik-

Kaj pišejo drugi...

... o britanski zaroti v Celovcu maja '45

„Dne 3. januarja letos je drugo omrežje britanske televizijske postaje BBC posvetilo tričetrturo oddajo pod naslovom »Celovška afera« vračanju domobrancev in drugih slovenskih ter jugoslovanskih protikomunističnih oddelkov iz taborišča Vetrinj pri Celovcu (zato »celovška afera«) od 29. maja do 3. junija 1945 v jugoslavijo, kjer je bila večina od njih pobita v množičnih pokolih.“

Angleška javnost je bila tako v kratkem času ponovno opozorjena na omenjene dogodke, saj je pred meseci objavil razpravo o angleški odgovornosti za vračanje jugoslovanskih protikomunistov tudi grof Tolstoj, potomec ruskega pisatelja Tolstoja.

Omenjena televizijska oddaja, na katero je že vnaprej opozoril članek v vodilnem londonskem dnevniku »Times«, je vzbudila v britanski javnosti veliko zanimanje, zlasti ker so bili v njej objavljeni podatki, ki doslej niso bili znani. Tako predvsem o tem, kdo je bil na angleški strani odgovoren za izročitev Jugoslovancev konec maja 1945 Titovim oblastem, ki so jih skoro vse brez procesa dale pobiti v Kočevskem Rogu in drugih moriških Slovenije. Povzetek te oddaje je oddajala v zgoščeni obliki v nedeljo 8. januarja tudi slovenska sekcija britanske TV; ista oddaja je bila tudi v srbohrvaščini. Beograd je proti oddaji protestiral, še preden je bila objavljena, pa brez uspeha.“

(BBC, British Broadcasting Corporation, ni „drugo omrežje televizijske postaje BBC,“ temveč državna ustanova, ki ima še vedno skoraj izključen vsebinski in tehnični monopol za elektronska občila. Kakor priča prav ta oddaja ter neuslišani protest SFRJ proti njej, pa uživa pri svojem delu veliko avtonomijo. Grof Nikolaj Tolstoj-Miloslavski, je pranečak, ne potomec, velikega ruskega pisatelja Leva Nikolajeviča Tolstoja. V lanski majski številki svetovno ugledne revije *Encounter* je priobčil senzacionalna odkritja o krivcih za izročitev slovenskih domobrancev, drugih protikomunističnih bojnikov iz Jugoslavije ter civilnih beguncev v Titovo smrt maja 1945. Obširen, komentiran povzetek njegovih dokumentiranih ugotovitev, ki ga je pri pravil M. Javornik, je bil tiskan v *Slovenski državi*, clevelandski *Ameriški domovini* in v argentinski četletni reviji *Vestnik*, dobesečen prevod brez komentarja pa v buenosaireškem tedniku *Svobodna Slovenija*, glasilu Narodnega odbora za Slovenijo in mesečniku *Tabor*. *Katoliški glas* je o Tolstojevih razodetjih prinesel le kratek, površen

dar te ni bilo strah zvestobe spoznani resnici!

Hvala ti za spodbudni optimizem, ki si ga znal vcepiti vsakemu pogovoru s tabo: z njim si vlivljal pogum in veselje do dela.

Dolga leta mi je bila peta popoldanska ura — bodisi doma ob radiu ali na gmajni ob tranzistorju — nepogrešljivo vsakodnevno srečanje s tabo.

Zmeraj svež, zmerom na tekočem, hkrati pa vsestranski, si stregel moji želji po poučenosti o kulturnih novicah v tukajšnjem ali v bolj oddaljenem svetu. Hvala ti, Franc! Ure moje samote bi bile brez teh prebliskov grenkeje in pusteje.

Boli me ta tvoj okameneli molk. Ali kar si izrekel v času, ko je plamenel tvoj duh, še odmeva v meni. Ne bom se vdaljal malodušju, ker verujem, da bo Vsemogočni našel, poklical in blagoslovil novega človeka, ki bo nadaljeval tvojo pot.“

(V prihodnji številki bomo priobčili izčrpno iz zaokroženo poročilo o osebnosti in delu Franca Jezeter o njunem pomenu za pravo slovenstvo. - Uredništvo Slovenske Države).

in netočen zapis. Pač pa je pred nekaj meseci objavil dolgo in tehtno poročilo o sovjetskem pokolu 4250 poljskih častnikov in vojakov, zajetih ob Stalin-Hitlerjevem družnem uničenju njihove domovine septembra 1939 - kakor da bi katynska tragedija bila primorskim Slovincem po času, kraju in usodnosti bližja kakor Kočevski Rog, Teharje in druga morišča nedolžnih v SR Sloveniji).

Katoliški glas potem nadaljuje:

Oddaja sloni na diplomatskih dokumentih, ki so zdaj dostopni raziskovalcem in na raznih pričevanjih. Je pa očitno, da so uredniki iz nepoznavanja slovenske in jugoslovanske polpretekle zgodovine precej zamešali več podatkov tako glede politične in narodnostne pripadnosti nasilno vračanih kot glede njihovega števila, ki ga, kar zadeva Vetrinj, cenijo na 26.000 oseb.

V Italiji je o oddaji izčrpno poročal milanski dnevnik »Corriere della Sera« od 4. januarja 1984. Podpisan je dopisnik Renzo Cianfarelli. Iz oddaje so razvidne zlasti tri trditve:

1. Takoj po nasilni izročitvi jugoslovanskim oblastem so bili vrnjeni brez procesa obtoženi »izdajstva in sodelovanja z nacisti« in v množičnih postreljeni. Z njimi so delili isto usodo njihove žene, otroci in svojci, ki so jih spremljali;

2. da bi pomirili jugoslovanske begunce, Titu nasprotno, so jim britanski častniki, ko so jih spravljali na železniške voze, lagali kam so namenjeni (govorili so jim, da jih bodo prek jugoslovanskega ozemlja prepeljali v Italijo, op. ur.);

3. odgovornost za angleško vračanje slovenskih domobrancev in četnikov nosita poveljnik 8. britanske armade general Alexander in njegov politični svetovalec Harold McMillan, opolnomočeni britanski minister pri zavezniškem poveljstvu v Caserti pri Neaplju. Kasneje je McMillan postal vodja angleške konservativne stranke in predsednik vlade.

Po mnenju urednikov oddaje sta se Alexander in McMillan odločila za vrnitev beguncev iz razlogov državnih koristi, češ da izročitev teh ljudi Titu ne bi bila previsoka cena za dosego umika jugoslovanskih partizanskih oddelkov s Koroške in s tem odstranitve njihovega političnega vpliva s tega območja. Res so se jugoslovanske čete že pred omenjeno izročitvijo umaknile za meje stare Jugoslavije.

Zanimivo je, da sta tako Alexander kot McMillan ravnala proti ukazom ministrskega predsednika Churchilla, ki je 3. maja 1945 poslal poveljniku 8. armade sledeči napotek: »Cete generala Mihajloviča, četniki in ostali jugoslovanski disidenti naj bodo smatrani za ujetnike in naj se temu primerno z njimi postopa. O njihovi končni usodi bo odločala vlada.«

Nadaljevanje na str. 5

Nadaljevanje iz str. 4

Toda oba državnik sta se odločila postaviti Churchilla pred izvršeno dejstvo in sta podpisala odlok za vračanje 14. maja 1945, ki je takoj postal izvršljiv. Nasprotno pa je ameriške predstavnik pri

začasni zavezniški vladi v Caserti Alexander Kirk podpis odklonil.

Novica o izročitvi protikomunističnih beguncev Titu in temu sledečem pokolu je hitro prispela v London, kjer je vlada skušala vso neljubo zadevo prikriti in spraviti v pozabo. Ostajale pa so neljube priče: častniki, ki so nasilni oddaji pristostvovali in so prosili takoj nato za premeštev in pa posamezniki, ki so se rešili z morišč v Sloveniji.

V novembru 1945 je angleški poslanec Guy Lloyd zahteval o »celovski aferi« pojasnilo od britanskega zunanjega ministrstva. Odgovor je pripravil osebni Churchillov tajnik John Colville in se je, kot je bilo rečeno v oddaji, glasil: »Kar se je zgodilo, se ne da več popraviti razen priznati, da je bil storjen velik pogrešek, ki ne daje časti neposredno odgovornim.« Vendar poslanec Lloyd odgovora ni nikdar prejel.

General Alexander je že nekaj let mrtev, McMillan pa ima 80 let in o vsej zadevi trdovratno molči, čeprav ga je britanska TV že ponovno povabila, naj pojasni svoj doprinos k Vetrinjski tragediji.

Naš naročnik, ki živi v Londonu, pa nam je poslal povzetek članka, ki je izšel po končani televizijski oddaji v dnevniku »Daily Express«. Lord Aldington, ki je kot brigadni general v štabu 5. korpusa izdal povelje za vračanje Srbov, Hrvatov in Slovencev ne taji svoje odgovornosti, toda dosti večjo odgovornost za storjeni zločin nosita general Alexander in minister McMillan, ki sta sklenila nizkotno kupčijo s Titom na račun nemočnih Mihajlovičevih četnikov in tisočev drugih. Ubogi ljudje so verjeli častni besedi Angležev, da bodo poslani v Italijo, pa so jih poslali v drugo smer, kjer so bili poklani. V kupčijo je bila vključena zapustitev koroškega ozemlja s strani Titovih partizanov.

»Naši grehi,« piše omenjeni list, »so bili malenkostni v primerjavi z grehi Nemcev, so pa nesporen dokaz, da so britanski častniki, ki naj bi bili "gentlemen", dali in izvršili povelja, katera se niso dosti razlikovala od takih ljudi kot je bil npr. nacistični krovnik Eichmann.«

J. K.

... o „prečiščenem“ slovensko-ameriškem slovstvu

Pod tem naslovom (Naši na tujih tleh) je v Cankarjevi založbi v Ljubljani s sodelovanjem Slovenske izseljenke matice v uredništvu Jerneje Petričeve izšla velika *Antologija književnosti Slovencev v Ameriki* (525 strani)... V njej je predstavljenih okrog 50 piscev, ki so pisali v... ZDA in Canadi... začeni od prvih (slovenskih) literarnih pričevanj v XVI stoletju do današnjih, kate-

rih najmlajši je rojen - leta 1955... Kakor je tudi *Antologija* zanimiva, vendar moramo odločno protestirati proti temu, da se dosledno bojkotirajo vsi leposlovci, povojni emigranti po letu 1945, ki ne pripadajo današnji duhovni usmerjenosti v Jugoslaviji... kako to, da ni v knjigi takih slovenskih pisateljev, ki so živeli in žive v ZDA in Canadi, ki so pisali, ali ki še pišejo tam že 30 let? Kje je proza p. (Bernarda) Ambrožiča, ki ni pisal samo političnih člankov, ampak tudi povesti, nič slabše od onih, ki so v *Antologiji*? Ali Karel Mauser? Ali ni pisal... tudi v ZDA? Kde je Ludve Potokar, ki je pisal v ZDA, pa tudi v Canadi? Kje je ostal kanadski pesnik in slikar (Božidar) Kramolc? In kje epik (Frank) Bukvič? Kje (pesnik) P. Valentin (Urankar)? Kje Zdravko Novak, kje (Ludovik) Puš, kje (Marjan) Jakopič? In (Mirko) Javornik? Ali ti spadajo med prepovedane pisatelje tudi v ZDA in Canadi? Ali samo v Republiki Sloveniji? Kako more založnica opravičiti izpuščanje takih celih skupin slovenskih pisateljev „na tujih tleh“?... Kakor je *Antologija* dobro zamišljena in literarno - zgodovinsko dobro komentirana, je vendar neodpušljivo pomankljiva, namenoma krivično in celo „uradno“ pristranska.“ (Dr. Tine Debeljak, *Slobodna Slovenija*, Buenos Aires, 6. okt. 1983. Nobena ga Ambrožičeveha, Potokarjevega, Urankarjevega, Puševega, Jakopičevega in Javornikovega prispevka ni tudi v zbirki *Anthology of Slovenian American Literature*, ki jo je leta 1977 v svojem Slovenskem Ameriškem Inštitutu objavil povojni politični emigrant, pozneje spreobrnjenec k „matici“, profesor dr. Edward Gobetz. Povrh tega je tem izobčenecem dodal še pesnika Vitala Voduška ter pisatelja Andreja Kobala, čigar literarno delo po kolektivi v obeh jezikih in kakovosti presega večino izbrancev Jerneje Petričeve in dr. Gobetza).

(Iz tega poročila v goriškem tedniku ni vidno, ali je pri pripravi oddaje za BBC ali v njej sodeloval tudi grof Tolstoj. Tudi ne, ali je med njo bil omenjen še en krivec, ali bolje, neposredno orodje tega britansko-titovskega rodomora nad Slovenci - rajni general Charles Keightley, maja 1945 poveljnik angleškega V. korpusa v Celovcu, čigar oddelki so morali MacMillanovo in njegovo ubijavsko zapoved izpolniti. Kako grof Tolstoj ne kaznovano sodi o Haroldu MacMillanu, je znova povedal v zahvali, ki jo je poslal Rev. Vladimirju Kozinu v zahvalo za njegovo knjigo o komunistični revoluciji v Sloveniji in je priobčena na drugem mestu v tej številki.

(Kar rubrika *Kaj pišejo drugi* priobčuje v oklepajih, so dostavki in pripombe njenega pripravljavca. Isto velja za podčrtanja, razen če je posebej povedano, da je oboje že v izvirniku).

P. K.

V Salem, Massachusetts, bo izdal postni urad ZDA posebno spominsko znamko (20 c) za 50 - letnico federalnega zakona za kreditne zveze. Salem je rojstni kraj velikega pospeševalca kreditnih zvez bostonskega veletrgovca Edwarda Filena. Znamko bodo začeli prodajati v Salemu 10. februarja, na drugih postnih uradih pa 13. februarja. V Zapadni Nemčiji je zacelo padati stevilo rojstev od 1972 in od 1. 1974 naprej ima Zapadna Nemčija najnižji prirastek rojstev na svetu. Dejansko bi zacelo stevilo prebivalcev ze upadati, ce ne bi bilo priseljencev in njihovih otrok. Ce se stevilo rojstev ne bo zvisalo, bo veliko stevilo upokojencev veliko breme za gospodarstvo, pa tudi družbeno življenje bo izpostavljenom novim težavam, ker se bo znatno povečal odstotek ne-nemškega prebivalstva. Od 1. 1972 ima Zapadna

Nemčija vsako leto vec smrti kot pa rojstev. Ze sedaj predstavljajo osebe, ki so stare 65 let ali vec, 15.1% celotnega prebivalstva.

Če bo ostalo stevilo rojstev v Zapadni Nemčiji tako nizko kot je sedaj, bo obsikovalo državne sole 1. 1995 dva in pol milijona solarjev manj kot sedaj. Stevilo otrok priseljencev v Zapadni Nemčiji, ki obsikujejo državne sole, je znasalo v solskem letu 1982/83 731.000 ali 8.6%, docim je bil odstotek priseljencev med celotnim prebivalstvom samo 7.6% - kar pomeni, da imajo družine priseljencev vec otrok kot pa nemske družine. 92% solarjev-priseljencev je iz evropskih držav: 52.6% iz Turcije 10.8% iz Italije, 10.7% iz Jugoslavije in 7.1% iz Grcije. Prepovedana delavska organizacija "Solidarnost" na Poljskem namerava izdati v podtalju znamke z Lechom Waleso. Blok bo

RESOLUCIJA

Zaradi vedno bolj očitnega, načrtnega uničevanja slovenskega naroda s strani jugoslovanskega režima, člani društva Tabor slovenskih protikomunističnih borcev, zbrani na letnem občnem zboru v Torontu naslavljamo KOMUNISTIČNI PARTIJI JUGOSLAVIJE in KOMUNISTIČNI PARTIJI SLOVENIJE ter vsej slovenski javnosti v domovini in zunaj meja sledečo resolucijo:

1. Komunistična takoimenovana osvobodilna borba od vsega začetka ni bila borba za resnično svobodo slovenskega naroda, tudi ne borba proti okupatorju, ampak samo boj za zmago komunistične revolucije.

2. V ta namen so partizani nečloveško mučili in pomorili nad trideset tisoč Slovencev, med temi nad deset tisoč izdanih in vrnenih slovenskih domobrancev

3. Najnovejši dokumenti, ki prihajajo na dan, kažejo, da se je Titova Jugoslavija odpovedala zahtevi po slovenski Koroški, za celo slovenske domobranske vojske, katero je potem brez vsakega sodnega postopka nečloveško pobila

4. Nameravana zakonodaja skupnih programskih jeder, ali učnih načrtov, je najnovejši dokaz, da KOMUNISTIČNA PARTIJA JUGOSLAVIJE IN DEL KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE hočeta slovenski narod totalno uničiti in tako dopolniti resnični namen revolucije, ki je - uničenje narodnih, kulturnih in verskih vrednot slovenskega naroda, za ustvaritev nekega novega jugoslovanskega naroda.

5. Gospodarski polom, kulturni propad in moralne zablode so neposredna posledica komunističnega nauka in sistema, ki sloni na razrednem sovraštvu, zatiranju in izkoriščanju človeka.

Da se krivice popravijo, ZAHTEVAMO:

1. Vrnite narodu osnovne demokratske svoboščine namesto partijske „svobode“ in privilegijev!

2. Priznajte svoje zločine in svojim žrtvam postavite dostojen spomenik, ko že ne morete vrniti življenja deset in deset tisočev!

3. Dajte narodu resnično svobodo vere, ki jo jamči ustava, da ne bodo verniki drugorazredni državljanji!

4. Prenehajte z uradnim poučevanjem ateizma v šolah in dajte možnost uporabe modernih tehničnih občil (radia in televizije!) tudi kristjanom!

Če bo režim izpolnil vse ali vsaj eno zgoraj omenjenih zahtev, bo slovenskemu narodu kmalu zasijalo sonce miru in resnične svobode, ki bo prineslo k narodni spravi v času, ko mu preti nevarnost vsestranskega narodnega propada.

obsegal 6 pisemskih znamk s por tretom Lecha Walesa. (Po: Slovenski Glas, VI, 11/12)

Ker je poljski rezim odpravil tradicionalno organizacijo Zwiazek Literatow Polskich (Zveza poljskih književnikov), a je ustanovil pod istim imenom novo rezimsko organizacijo, je velikanska vecina književnikov zboj kotirala novo organizacijo: v novo organizacijo je vstopilo 200 književnikov, a 1800 jih no ce vstopiti. Ker se to rezimu ne dopade, je posegel po prisili. Nova predsednica organizacije Halina Auderska je izdala namrec ultimati: tisti književniki, ki ne bodo vstopili v rezimsko organizacijo do 3.1.1984 bodo "sooceni z velikimi tezava mi". (Po: S.g., VI, 11/12)

Vsi studenti teologije v Litome ricah (Česka) in v Bratislavi (Slovakia) so obvezani obiskovati ateisticna predavanja. Visoki drzavni uradniki stalno nadzorujejo studente, ali se udelezujejo ateisticnih predavanj. (Po: S.g., VI, 11/12)

Bavarska Katoliska Akademije je prejela celotno zapuscino znane ga filozofa Romana Guardinija (+ 1968). Akademija namerava iz dati vsa dela Romana Guardinija (Po: S.g. VI, 11/12)

V Nizzi v Franciji je preimenovala mestna uprava "Boulevard Stalingrad" v "Boulevard Lech Walesa", kar je strasno razdrzilo francoske rdeckarje. (Po: S.g., VI, 11/12)

Mlade Poljake posilja poljski rezim sedaj na Kubo, da bi se "utrdili v socialisticni miselnosti". V resnici pa morajo tam graditi stanovanjske bloke, ker primanjkuje Kubi delavcev. (Po: S.g., VI, 11/12)

ga Mozambika. Ti soloobvezni otroci bodo vzgojeni v Vzhodni Nemciji kot bodoca elita Mozambika. Noben ni starejsi kot deset let. (Po: S.g., VI, 11/12)

Pri obcinskih volitvah v Vauhlanu v Franciji so si izvolili obcani za zupana - redovnico Michelle. Desedanji komunisticni zupan je bil namrec odstavljen zaradi sleparij. (Po: S.g., VI, 11/12)

8. decembra 1983 so posvetili v Marijini cerkvi v Celju nov oltar ter obnovljeno Sifrerjevo sliko Marijinega Vnebozvetja, ki jo je temeljito prenovil akademski slikar prof. Viktor Povse. Nacrt za oltar je napravil ing. Zazula iz Maribora, izdelalo pa ga je podjetje "Marmor" iz Hota velj. Oltar in Sifrerjevo sliko je posvetil mariborski skof Franc Kramberger. (Po: S.g. VI, 11/12)

Pijani juznjaki so motili v nekaterih slovenskih cerkvah bozjo sluzbo s tem, da so metali pivske steklenice proti oltarju in s tem izzvali velikansko ogorcenje slovenskih vernikov. V vseh teh primerih pozna milicija izzivalce, a ne ukrene nicesar proti temu, ker se boji ukora nadrejene oblasti. (Po: S.g. VI, 11/12)

V Moskvi so zaprle sovjetske oblasti clane mirovnega gibanja ki je zahtevalo razorozitev Rdece Armade in sicer Olgo Medvedkovo, Olgo Lusnikovo in Valerija Godjaka, medtem ko so obsodili ustanovitelja tega gibanja Olega Rasjinskega ze v oktobru na 6 let jece in 5 let pregnanstva. (Po: S.g. VI, 11/12)

ČITAJTE IN ŠIRITE SLOVENSKO DRŽAVO!

DOM LIPA

Kolo časa se vrti v drugi mesec leta 1984. Pospravili smo jaslice in božična drevesa, se poslovili od starega leta in z blagim spominom domačih praznikov stopili v nova pota. Med temi nas spremlja misel na božičnico doma Lipa v nedeljo 18. decembra v newtorontski dvorani, kjer so se zbrali člani in sodelavci Pripravljalnega odbora doma Lipa, člani socialnega odseka župnijskega sveta pri Mariji Brezmadežni in naši starejši, katerim smo v prvi vrsti pripravili družabno popoldne z božičnim programom.

Gdč. Francka Žejn, Miss Ljubljana '83, je z darom rdečega nageljna pozdravljala pri vratih naše starejše. Franc Arhar je začel program s posebnim povabilom č. g. Francu Sodji za nekaj božičnih misli, katerim je sledilo izvajanje pevskih odlomkov in operete Slovenski Božič. Ob klavirski spremljavi prof. Jožeta Osane so nastopili pevci solisti newtorontskega cerkvenega pevskega zbora Dragica Podobnik, Marica Cerar, Blaž Potočnik in Božo Cerar. Aleksander Koželj je za opereto pripravil žive jaslice, kjer so nastopali otroci slovenske šole. Mlade pevke pod vodstvom Mojce Končan pa so po svojem nastopu vodile vse zbrane v prepevanje večno lepe pesmi Sveta noč, blažena noč. Ob božično okrašenih mizah in domačem prigrizku prijateljskemu pogovoru kar ni hotelo biti konca...

Tiha želja vseh navzočih na božičnici in mnogih prijateljev in podpornikov ustanove Dom Lipa pa je - čimprej praznovati take dogodke v lastnem po-

slopu. To važno prašanje o gradnji starostnega doma bomo obravnavali na letošnjem občnem zboru, ki bo 26. februarja ob 3. uri popoldne v cerkveni dvorani Brezmadežne v New Torontu. Vabimo vse člane in ostale, ki se zanimajo za to važno socialno zadevo naše skupnosti, da se občnega zbora udeležijo, da spoznajo dejanski položaj ustanove Dom Lipa in povedo svoje mnenje in predloge. Član Ustanove Dom Lipa je vsakdo, ki je v letu 1983 v sklad Doma Lipa za katerikoli namen (Walkathon, v spomin pokojnih, itd.) daroval najmanj deset dolarjev. Člani imajo tudi volilno pravico.

Za 7. aprila je napovedana večerja petdesetdolarskega kluba v korist Doma Lipa v newtorontski dvorani Brezmadežne. Režija je v rokah članov finančnega odseka (predsednik Lojze Babič).

Ob modni reviji bo spet cvetela pomlad. Organizacija je popularne prireditve v pomoč Domu Lipa je delo ge. Marije Kavčič in njenih pomočnic.

V maju pa bomo spet poiskali in obuli udobne čevlje ter se pridružili mladim vseh vrst in starosti na tretjem slovenskem Walkathonu k lovskega domu pri Allistonu.

Do takrat nam vsem daj Bog zdravja in sreče povsod! In še enkrat prisrčna zahvala vsem, ki ste v letu 1983 in prej delali in darovali za slovenski starostni dom, posebno pa naši mladini obeh slovenskih župnij in ostalih slovenskih društev, ki tako zvesto in z veseljem sodeluje pri vseh podvigih naše ustanove.

Za Pripravljalni odbor Doma Lipa:
Anica Resnik

neče biti jugoslovanske nacije. A biče je!"

"Bog in sveti križ nas varujta..."
Predramil me je globoki vzdih žene v cerkveni klopi. "Da bi le ne bilo kaj huđe." je nadaljevala. Iz zvočnika pa je prihajal metropolitov glas: "Preko groba nam danes govorijo in nam naročajo s Kristusovo besedo: Glejte, da se ne daste premočiti. Ohranite dediščino, ki ste jo sprejeli od svojih očetov ter si jo utrdili in poglobili v škofovem zavodu sv. Stanislava in na prvi slovenski gimnaziji. Ostanite v življenju v kakršnih koli razmerah in težavah stanoviti v veri ter zvesti Bogu in Cerki; ostanite zvesti sinovi slovenskega naroda, skrbite za njegovo kulturno dediščino, njegov jezik, njegovo pristno samobitnost, njegov razvoj in njegovo življenjsko moč; ohranite zdrave najgloblje narodne korenine vernosti, poštenosti, medsebojne povezanosti, jezika in kulture!"

Mobilizacija sil, v Cerki in narodu. "Kadar je kaj v zraku, zavohamo kot kmet nevihto," bi dejal pesnik Menart. "Jezik in šolstvo sta nadvse pomembni sestavini narodnega življenja, saj iz roda v rod obnavljata zavest narodne pripadnosti... Njuna pomen se v našem primeru najbolj vidi v velikanskem naporu, ki ga je moral slovenski narod vložiti v to, da jima je na lastni zemlji priboril prostor pod soncem v skoraj dvestoletnem (zavestnem) boju proti Nemcem, Italijanom, Madžarom pa tudi raznim jugoslovancem, kajti tudi v stari Jugoslaviji so bili časi, ko so morali dijaki po ukazu iz Beograda trgati iz bitank Cankarjeve spise."

Sršenasto sem odganjal mrakobne misli. Spomnil sem se zelo stare vaščanke, ki je rada napovedovala bližajočo se nesrečo: Nekaj mora priti, kajti v sanjah sem videla velikega črnega ptiča, ki je priletel in sedel na moje okno. Duhovi, ki so v mrakobni cerkvi pripluli v mojo zavest, so se po bliskovito izprožili v en sam vprašaj: Kaj meni slovenski narod?

— Jedra so usodna za nadaljnji razvoj slovenskega naroda. Slovenski jezik s književnostjo je v sedanjem obsegu in obliki, ob naši lastni brezbriznosti — zlasti v usmerjenem izobraževanju — potisnjen na skrajni rob drugorazrednega predmeta. Tako Društvo slovenskih pisateljev. Partijč apostrofira starega Cankarja: "Najbolj gnusni, res gnusni! — pa se mi zde tisti ljudje, ki čisto brez vzroka in brez povoda spravljajo v zvezo s političnim jugoslovanskim vprašanjem še slovenski jezik. Kar ponujajo ga, kar mečejo ga čez mejo, še ne vprašajo, kdo bi več zanj dal..." Pesniku Zlobcu je jemalo sapo, ko je bral tisti "antikulturni, antivzgojni, antiizobraževalni, antipedagoški in antietični dokument". Dramatik Ivan Mrak je mislil, da ga bo kap, ko je prebral dokument o skupnih programskih jedrih; zaslužil je v njem "projekt genocida, samogenocida", predajo slovenske duše, puščico proti Avnoju, ustavi in vsemu, kar imenujemo bratstvo in enotnost. Tudi Javoršek je podivil: "... iz dneva v dan moramo doživljati, da nas srkajo vase ali kako drugače potujčejejo bodisi Avstriji bodisi Italijani. Ali naj v imenu bratstva in enotnosti pustimo, da nas bo vsrkala vase še Jugoslavija? Ali je za tako usodo padel v zadnji vojni vsak deseti Slovenec? Ali smo zato imeli narodno osvobodilno vojsko in partizanske odrede Slovenije in se borili kot levi? Ne, ne, ne... Ne moremo in ne smemo se potujčevati ne na Korškem ne v Italiji in ne v Jugoslaviji." Predlog skupnih jeder krmi naše narodno bistvo, mladega človeka pa peha v "malodušje in okrnjeno osebnost in hlapčevstvo, ter jih skupaj s pritiski na drugih področjih dela za lahek plen raznih generalov prihodnosti", z ostrino britve zapisuje pesnik Menart.

Karavana gre dalje.

Kljub jeremijadi nad usodo slovenske besede. Komur se je narodna zavest sprostila v pogum, vnetljiv kot smodnik, je prejel nalepko "reakcionarnega, nacionalističnega in separatističnega hudiča", patetičnih glasnikov, ozkosrčnih nacionalistov, živčnih, nepoučenih, diskvalifikatorskih, reakcionarjev, ki ovirajo akcijo "za čimprejšnjem sprejem skupnih jeder". Hvalevredni postajajo novodobni vnetilirci, prej ali slej pa bo huda politična hipoteka bremenila slehernega, ki se ne solidarizira z jedrskim konceptom, ki se upira direktivi, da bi "slovenskega mačka" predelali v "rep jugoslovanskega leva".

Karavana gre dalje. Iz šentviške cerkve odhajam med križe, kjer počivajo profesorji prve slovenske polne gimnazije. Simbol so mi v boju za narodovo samobitnost. Noč je temna, temnejša, kot bi se nadejal. S Prešernom se ne bo mogoče več postavljati,

vsaj javno ne, tudi s Cankarjem ne — bila sta premočrna nasprotnika "jugoslovanarjev". Brezrezervo se bo mogoče postaviti — z zagotovitvijo javne varnosti in napredovanja — pa, denimo, z Matijem Majarjem-Ziljskim, "vnetim ilircem", ter s Koseskim, tvorcu hvalnic monarhičnemu, vsemogočnemu in božanskemu cesarju.

Ubiram pot k strnjenemu jedru slovenske metropole. Metropolitove sklepne besede stapljam v melodijo ljudske pesmi: Pod goro, pod to goro zeleno...

"V prizadevanju za ohranitev in utrditev samobitnosti slovenskega naroda, jezika in kulture smo povezani z vsemi rojaki doma in po svetu, tudi če na vero gledajo drugače, a ljubijo svoj narod, slovenski jezik in kulturo. V tej

skrbi, stanovitosti in zvestobi spoštujemo vsak drug narod in kulturo, vsakega človeka z drugačnim prepričanjem, in želimo mirno sožitje z vsemi v svobodi, medsebojnem razumevanju, enakopravnosti in skupnem prizadevanju za boljšo prihodnost. To pa je mogoče le v stanovitosti in zvestobi. To nam pomeni tudi Kristusova beseda: S svojo stanovitnostjo si boste pridobili življenje!"

J. ZADRAVEC

Vatikan ni pomagal nacističnim zločincem!

V zvezi z obdobjem New York Times-a, da je Vatikan sistematično pomagal pri pobegu nacističnih vojni zločincev iz Evrope, je Vatikan dne 29. januarja t. l. to ogorčeno zanikal.

Vatikanski tiskovni šef Father Romeo Panciroli se je pri svojih izjavah opiral na dva jezuitska zgodovinarja, Amerikanca Fathera Roberta Grahama, člana uredniškega odbora Civiltà Cattolica v Rimu, ki je znana avtoriteta na tem področju in na Francoza Fathra Pierre Bleta, profesorja na Gregorijanski univerzi v Rimu. Ta dva skolarja je že pred 20 leti papež Pavel VI. določil, da objavita študijo Vatikanskih dokumentov o Drugi svetovni vojni.

Pater Graham je izjavil italijanski novinarski agenciji ANSA, da so te obdolžitve "propagandni manevri, ki ne izgubijo nobene prilike, da bi križali Katoliško Cerkev.

Pater Blet pa je dejal, da take obtožbe povzročajo ogorčenje pri tistih, ki so jim poznani dokumenti o papežu Piju XII. in Vatikanu med drgo svetovno vojno.

Peter Graham pravi, da je Vatikan pomagal obtoženemu nacističnemu zločincu Walterju Rauff-u pobegniti iz Evrope. Takrat (ob koncu vojne 1. 1945, op. u.) je bilo na desetisoče beguncev v Italiji. Mnogi so bili brez dokumentov. Vatikan in Zapadne begunske organizacije so pomagale tem beguncem." Pater Antonio Weber, ki je imel od Vatikana določeno odgovornost za razse-

litev teh beguncev", je dejal Father Graham, "je bil eden najbolj poznanih avtoritet pri vprašanju za te begunce." Tako Pater Weber trdi, da je Vatikan pomagal pri emigraciji med drugimi tudi nad 20.000 Judom in takozvanim Judom. V mnogih primerih agencije niso vedele za njihova prava imena. Kako bi potem Vatikan vedel, kdo so kriminalci.

Pater Graham je nato dejal, da je velika večina beguncev v Italiji bila iz Vzhodne Evrope, in da so mnogi bili smatrani za vojne zločince v njihovih lastnih deželah iz sovjetskih razlogov, stališče ki ga pa Zapadne države in Vatikan niso sprejele.

Stališče zaveznikov je bilo, da jih ne bodo siili nazaj v njihove dežele, četudi stajih Stalin in Tito, takratna voditelja v Sovjetski Zvezi in Jugoslaviji ožigosala kot vojne zločince.

Ti begunci (iz Vzhodne Evrope op. ur.) so bili vsi proti-komunisti, to je bil edini razlog, da so bili begunci", je dejal Pater Graham.

Hvala Bogu, da se še najde na svetu kdo, ki ima pogum povedati resnico. Na to naj pomišljijo sedanji jugoslovanski voditelji če so se resnično prelevili iz Stalinstov v "demokratske socialiste", ko nas begunce še vedno zmerjajo za vojne zločince!

Povzeto po The Catholic Register, February 11, 1984.

Stanovitnost v zvestobi dediščini

"V prizadevanju za ohranitev in utrditev samobitnosti slovenskega naroda, jezika in kulture, smo povezani z vsemi rojaki doma in po svetu, tudi če na vero gledajo drugače, toda ljubijo slovenski narod, jezik in kulturo" (slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar)

Plenknil je zvon iz obnovljenega šentviškega zvonika. Med zadnjimi sem tipal skozi vhodna vrata v mrakno cerkev. Nadškof Šuštar je pristopal k oltarju, v cerkvenem trupu so v tihoti stali ljudje. — Na predvečer goda sv. Stanislava se bomo spominjali ne le škofa Jegliča, ustanovitelja prve slovenske gimnazije ter zavoda sv. Stanislava, temveč tudi njegovih naslednikov, zavodskih vzgojiteljev, gimnazijskih profesorjev, dijakov.

Nadškof Šuštar je vabil k spomnu, spokornosti, premislekom. Mrakne misli so polnile mojo glavo. "jedrili" so me dogodki zadnjih mesecev. Svetih stvari se spominjamo — prve slovenske gimnazije, škofovih zavodov, kjer se je bistrila slovenska beseda. "Ne dajte se premočiti!" je bodrila beseda oznanjevalca. "S svojo stanovitnostjo si boste pridobili življenje!" V razlago o "svetopisemskem koncu sveta" so se mi sršenile misli o "jedrskih programih". — Nastopali bodo novi učitelji, objubljali nove stvari, odkrivali nova pota, po katerih bodo ljudi vodili k drugačnim ciljem... V vrstah teh "prerokov" bodo tudi taki, ki so prisegli na Kristusa, srce pa je bilo daleč od besed na ustih. Bodite trdni v svoji veri, ne nasedajte!

Ne dajte se premočiti! Življenje ima svoje ostre robove. Zatečeš se v stiski, čeprav samo v mislih med križe, med grobove, v varen svet plemenitih duhov. Govoril sem njim in sebi o drugačnem svetu, novih ljudeh, novih poteh, novih ciljih.

— Med jugoslovanskimi narodi bomo ustvarili novo kvaliteto sožitja, za večje bratstvo in enotnost, z novim vzgojno izobraževalnim sistemom, z enotnimi učnimi načrti, predmetniki, učbeniki za vso državo, s skupnim programskim jedrom jezikovno-umetniškega področja. Konkretnejše pojasnilo je dal Menart: "Zato, da bi drugi jugoslovanski učni načrt sprejeli v vseh 12 letih skupaj 15 besedil slovenskih avtorjev, bo moral slovenski program, ki že zdaj sam od sebe upošteva 41 drugih jugoslovanskih avtorjev, sprejeti še dodatnih 111 enot, in za prav toliko zmanjšati število slovenskih naslovov." Sobotni članek Dela, 19. novembra, z naslovom "Uveljaviti že sprejeta skupna jedra", dovolj jasno poudarja, da je "izpolnjevanje sistema izobraževanja in vzgoje v smeri nadaljnega razvoja sožitja", kar vse "temelji na ustavnih opredelitvah in resoluciji 10. kongresa, še zlasti pa na stališču 12. kongresa ZKJ". Pri učiteljih in učencih bomo utrjevali "marksistični pogled na svet", da bo v neki prihodnosti odpadlo "zapostavljanje religioznih učencev, šikaniranje religioznih učiteljev" (Delo, 11. avgusta. "Tudi meni je sapa zaprilo"), ter ne bo več priročnikov, kjer se "izenačuje religioznost učencev z njihovo moralno degradiranostjo, zasvojenostjo z mamili..." (prav tam). General iz časov NOV, v utrjeni jugoslovanski metropoli, prešerno izpoveduje "svojo centralistično-unitaristično zmago: "Ne bi bilo marksistični tvrditi da danas sutra

For the record

Canada's showing in the Winter Olympics was one of the best in recent memory with our athletes bringing home four medals. Total medals won over the years now amount to 42. That's not bad — but a far cry from the Norwegians who lead the world with 163 medals.

JEAN MURPHY/GENE DUPLANTIER

Canada at the winter games

	Gold	Silver	Bronze
1920		★	
1924	★		
1928	★		
1932	★★	★★★	★★★★
1936		★	
1948	★★		★
1952	★		★
1956		★	★
1960	★★	★	★
1964	★	★	★
1968	★	★	★
1972		★	
1976	★	★	★
1980		★	★
1984	★★	★	★

Source: Canadian Olympic Association

Visoke pohvale našim knjigam

Count Nikolai Tolstoy - Miloslavsky
Court Close, Southmoor, Berks.

Dear Father Kozina,
Thank you so much for sending me your moving memoir. I was fascinated by it, and in particular noted your account of dr. Mersol's interviews with Field Marshal Alexander. This strikingly confirms part of what I put forward, and I hope to make good use of your book when I return to the subject. It was a bad world, where an underling Klaus Barbie is on trial, while a major war criminal like MacMillan goes unscathed. But perhaps the best punishment now is for him to know with what contempt he is regarded by decent people.

Yours sincerely,
Count Nikolai Tolstoy

Dragi Father Kozina,

Na moč hvala, da ste mi poslali svoje pretresljive spomine. Prevzeli so me, in še posebno Vaša pripoved o pogovorih dr. Meršola s feldmaršalom Alexandrom. To presenetljivo potrjuje del tistega, kar sem spravljal na dan jaz. Upam, da bom Vašo knjigo s pridom uporabil, ko se bom spet povrnil na to zadevo. Slab je svet, v katerem je neznanen podrejenec kakor Klaus Barbie postavljen pred sodišče, velik vojni hudodelec kakor MacMillan pa ostaja nedotaknjen. A morda je zdaj najbolj zaslužena kazen zanj, ko ve, s kakšnim zaničevanjem gledajo nanj spodobni ljudje.

Lepo pozdrav
Grof Nikolai Tolstoy

(Knjiga Rev. Kozina, ki jo omenja Tolstoy, je *Slovenija, the Land of My Joy and My Sorrow - Slovenija, dežela moje radosti in bolečine*, ki je izšla v založbi Zgodovinske komisije ZDSPB Tabor. Je doslej edino naše dokumentarno delo o slovenski komunistični revoluciji v angleščini. Žal grof Tolstoy ni še vedel zanj, ko je v londonski mednarodni reviji *Encounter* (maj 1983) priobčil svoja senzacionalna odkritja o britanskem konservativnem prvaku Haroldu MacMillanovi kot poglavitnem krivcu za izročitev slovenskih in drugih protikomunističnih beguncev iz Jugoslavije Titu in v smrt maja 1945. Tolstoy je svojim razodetjem v londonskem mesečniku dal naslov *The Klagenfurt Conspiracy - War Crimes and Diplomatic Secrets - Zarota v Celovcu - Vojna hudodelstva in diplomatske skrivnosti*. Obširen, komentiran in dopolnjen povzetek razprave so pričili: *Ameriška domovina* v Clevelandu, *Slovenska država* v Torontu in *Vestnik* v Buenos Airesu, dobeseden prevod brez komentarja argentinska *Svobodna Slovenija* in *Tabor*, kratak, površen in netočen zapis o njej pa tudi *Katoliški glas* v italijanski Gorici).

[Senator] Frank J. Lausche Dec. 2, 83

Dear Mr. Javornik:

I ask you to pardon my delay in thanking you for your excellently written book *Pero* in čas II. I have read various parts of it and I am glad to tell you they fascinated me. I marvel at your general knowledge and your ability to translate it into gripping reading material. My regrets are that we had not met long ago.

Sincerely yours,
Frank J. Lausche

Dragi gospod Javornik:

Prosim Vas, ne zamerite, da sem v zamudi z zahvalo za Vašo odlično pisano knjigo *Pero* in čas II. Prebral sem razne njene dele in sem srečen, ko vam lahko povem, da so me očarali. Čudim se Vaši splošni razgledanosti in Vaši sposobnosti, da jo preobrazite v branje, ki človeka zagrabi. Obžalujem samo, da se nisva srečala že dolgo poprej.

Lep pozdrav
Frank J. Lausche

Summer Canada'84

Postavimo delavno silo ki raste za jutri na delo že danes

Vsako ve, da poletno delo daje dijakom možnost zaslужka za nadaljevanje šolanja. A to je samo del tega. Poletna zaposlitev je tudi najboljši način pridobitve usposobljenosti, ki vsakemu pomaga dobiti stalno delo. Delodajalci, ki zaposlijo dijake, ki si z delom pridobijo znanje za boljše bodočo zaposlitev.

Kanadska vlada bo pomagala vsem pri „Summer Canada Works“ načrtovanju s pomočjo za plače za tako zaposlene dijake in tako ustvarjene poviške stroške v podjetjih.

VI LAHKO POMOŽATE S VPOSTAVITVIJO DEL ZA DIJAKE S TAKOZVANIM NAČRTOVANJEM CANADA WORKS

Summer Canada Works načrtovanja vpostavljammo produktivna dela

za krajevne dijake. Načrtovanje naj zaposli vsaj tri lokalne dijake in naj da možnosti uslužnosti ali dobrin, ki bodo služile dobrobiti občestva. Vsa dela morajo obsegati smiselne popolne zaposlitve in morajo trajati kot taka od 6 do 18 zaposlednih tednov v poletju.

ALI VI ZADOSTITE ZAHTEVAM ZA DENARNO PODPORO?

Občestvene in prostovoljne skupine neodvisni poklici in tehnične organizacije, večina lokalnih vladnih in službodajalci v zasebnem sektorju zadostijo zahtevam za denarno podporo načrtovanega „Summer Canada Works“.

... KAKO ZAPROSITI

Če ima vaša organizacija predlog za „Summer Canada Works“ načrtovanje vstopite v stik z „Canada

Employment Centre ali Employment Development Branch“ urad ministerstva za Employment and Immigration Canada za informacije in vprašalne listine. Zadnji dan za prošnje je 24. februar 1984.

USlužbenci pri Canada Employment Centru vam tudi lahko dajo več informacij o načrtovanem programu in uslužnostih Summer Canada. Ti vključujejo:

- SUMMER CAREER ACCESS a student wage subsidy program
- CANADA EMPLOYMENT CENTRES FOR STUDENTS a summer job placement service
- RCMP and DEPARTMENT OF NATIONAL DEFENCE student employment programs

Employment and Immigration Canada

Emploi et Immigration Canada

John Roberts, Minister

John Roberts, Ministre

Canada

Nekaj misli iz Jezovih spisov

„Človek se skoro sramuje, da bi moral danes šele dokazovati Slovincem idejo neodvisne in demokratične slovenske države, ker velja v svetu za politični aksiom, da teži vsak politično zrel, zaveden in ponosen narod k ustanovitvi lastne države, da z njo potrdi svojo narodno individualnost, zavaruje svojo narodno svobodo, si zagotovi enakopravnost med drugimi narodi, se obvaruje pred gospodarskim in socialnim izkoriščanjem po drugih državah ali narodih in si ustvari pogoje za popolno vključevanje v svetovno dogajanje in za razvoj vseh svojih narodnih talentov.“

Slovenija hoče neodvisnost, Trst 1965.

Dejansko si prihodnosti slovenskega naroda sploh ni mogoče predstavljati razen v demokraciji. Noben narod nima zagotovljene srečne prihodnosti razen v demokraciji. Totalitarizmi imajo v načrtih samo, kako bi napravili iz narodov, tudi iz lastnega naroda, slepo orodje ali orožje svojega imperializma in utopističnega eksperimentiranja.

Značilnost gibanja in političnega boja za demokracijo in samostojno slovensko državo, v kateri se bo edino lahko uresničila slovenska demokracija, mora biti ravno politični realizem...

»Zedinjenje« 1. decembra 1918 pa je bilo po točnih zgodovinskih podatkih tudi sklenjeno s prevaro in ni bilo nikoli potrjeno ali sankcionirano s strani slovenskega ljudstva ali po kakem izvoljenem slovenskem parlamentu, ki ga sploh ni bilo. Isto velja za vključitev Slovenije v titovsko Jugoslavijo 1. 1945. O tem ni bil izveden niti ljudski plebiscit niti ni sklenil tega kak svobodno izvoljen slovenski parlament...

Nadaljevanje na str. 8

Buenos Aires — Argentina

Žalost v Buenos Airesu! Zdomska skupnost v Bs. Airesu je v tretjem tednu januarja izgubila tri pomembne osebnosti: go. Franjo Golobovo, poročeno Staré, g. Franceta Malovrha in G. Joška Prijatelja.

Ga. Franja in njena sestra Rozi sta bili v zdomstvu neutrudni pevki pri „Gallus-u“. Franja Golobova je bila svetovno znana glasnica slovenske pesmi in je s svojim blagim altom zapustila nam vsem, ki smo jo poslušali v domovini in zdomstvu najlepše spomine. Vse prehitro nas je zapustil skoro v istem času g. France Malovrh. Mladega in polnega življenja ga je zgrabila zahrbtna bolezen, in ga v kratkem

času strla, zapuščala dobro gospo soprogo Lenčko z otroci in Zupanove. Francé je bil zaveden narodnjak in poštenjak ter delaven član slovenskega zdomstva.

V sredo 25. januarja pa smo položili k večnemu počitku G. Joška Prijatelja. Pred dnevoma so našli njegov avto in njega - mrtvega na cesti Tanquistom in Bahio Blanco.

Tako se je Joško pridružil bratu duhovniku, žrtvi avtomobilske nesreče pred leti v Nemčiji. G. Prijatelj je bil več let predsednik FO v Argentini.

G. Milošu Staretu, Zupanovim in Prijateljevi družini iskreno sožalje!

Za SDG—Erne

Umrli je Franc Jeza

V tržaški bolnici je 20. januarja na posledicah ponovne možganske kapljice umrl Franc Jeza, pisatelj, časnikiar in publicist, ter velik idealist in neutrudljiv borec za uresničitev slovenskega cilja - neodvisne slovenske države. Umrli je v 68 letu starosti.

Franc Jeza se je rodil 30. decembra 1916 v Hajdini pri Ptuj. Gimnazijo je študiral v Mariboru in Ptuj, nakar se je vpisal na pravno fakulteto ljubljanske univerze. Njegov študij pa je prekinila vojna, ki je usodno prizadela toliko slovenskih študentov in izobražencev. Kot povzemamo iz Primorskega slovenskega biografskega leksikona se je Jeza kot študent med okupacijo pridružil osvobodilnemu gibanju in bil kot predstavnik skupine krščanskih socialistov v akademskem društvu Zarja v

odboru OF za univerzo. Decembra 1941 je bil zaprt in odpeljan v koncentracijska taborišča Dachau in kasneje v Uberlingen ob Bodenskem jezeru, kjer je dočkal konec vojne. Junija 1945 se je vrnil v Ljubljano in dobil službo kot novinar pri Slovenskem poročevalcu. Ker se ni strinjal s cilji in metodami režima, je novembra 1948 pobegnil v Italijo. Po večmesečnem bivanju v begunskih taboriščih je prišel v Trst, kjer je dobil službo pri Zvezniški poročevalski agenciji. Ko pa je prišel Trst pod italijansko upravo, je kot nedržavljan izgubil službo; od tedaj naprej se je preživljal kot neodvisni časnikiar in publicist ter kot zunanji sodelavec pri Radiu Trst A.

Med bivanjem v Trstu se je tudi vpisal na univerzo v Gradcu, kjer je diplomiral iz etnografije in etnologije.

Za tržaški radio je pisal novele, izvirne igre za otroke in odrasle ter prevedel nad 30 dramskih iger. Za dramo Zadeva je leta 1964 prejel prvo nagrado radija Trst A. V Trstu je bil ustanovitelj in sourednik revije Stvarnost in Svoboda, sodeloval je pri tedniku Novi List ter pri znanih revijah Mladika in Tokovi. V samozaložbi je leta 1959 izdal knjigo Nova tla slovenskega naroda, leta 1967 pa etnografsko-jezikovno študijo Skandinavski izvor Slovencev.

V Mladiki je objavljala (1957-59) povest Moč ljubezni, v Bs. Airesu pa razpravo o ključnih vprašanjih rane karantansko-slovenske zgodovine (1977). Pri Goriški Mohorjevi družbi je leta 1980 izdal povest Nevidna meja. V Novem listu je objavljala v Dachauskih blokkih, roman Smrt v pomladi in roman iz bodočnosti Povratak iz vesolja. V samozaložbi v Trstu je izdal pet

zbornikov za družbena vprašanja, od katerih je zadnji Neodvisna Slovenija izšel lani. Pred tem pa so izšli zborniki Alternativa, Demokracija, Inicijativa in Akcija. Leta 1965 je izdal knjižnico Slovenija hoče neodvisnost.

Jeza je neutrudljivo širil idejo za neodvisno slovensko državo in pluralistično demokratično družbo, ne samo v knjigah in publikacijah, ampak v številnih člankih v Slovenski Državi in v Smeri v slovensko državo.

Franz Jeza je bil kristjan in Slovenec z umom in srcem. Bil je praktičen idealist in brezpogojno dober človek. O njegovem življenju lahko rečemo, da je gorelo in izgorelo v skrbi za bodočnost slovenskega naroda, kot si jo je on zamišljal. S svojo knjigo Nova tla slovenskega naroda (1959) je Franc Jeza pokazal, kako je bila Slovenija v povojni kompartijski

Jugoslaviji še bolj izjemana kot v prvih letih Karadjordjevske kraljevine SHS, ko so Slovincem za uvod konfiscirali štiri avstrijske krone za en srbski dinar. To je bil Jezov močan gospodarski argument za samostojno Slovenijo, v katero pa je on veroval predvsem kot naravno pravico samobitnega naroda, kateremu je Jeza dal, kar je najboljši imel. Naj bi ga novi slovenski rodovi spoštljivo posnemali.

Nekaj misli iz Jezovih...

Nadaljevanje iz str. 7

Za Slovence je edina realistična in uresničljiva politična pot v prihodnosti — če se hočemo izogniti novim narodnim katastrofom — ta, da se čim bolj realistično zavemo svojega položaja in se začnemo po svojih močeh truditi za ustanovitev lastne demokratične samostojne države Slovenije. Do tega pelje samo ena pot: dosledna zahteva po demokratizaciji odnosov med narodi v Jugoslaviji in v političnem življenju sploh ter trdno vztrajanje pri načelu, da ima slovenski narod že zdaj in v vsakem trenutku načelno pravico, da sam odloča o svoji usodi. Te pravice mu ne more in ne sme nihče zanikati. Potrjujejo mu jo slovesne izjave mednarodnih forumov, kot so npr. Združeni narodi, o pravici vsakega naroda do demokracije in s tem do samoodločbe, pa tudi izjava ZN o človeških pravicah, ki zagotavlja vsakemu človeku in s tem tudi narodnim občestvom politične pravice. Celotno samotovski režim se je že ponovno, čeprav dvoumno, zamenjujejo pojma naroda in nacije v smislu države, sklicevali na te izjave, zlasti na prvo, zahtevajoč za vsak narod pravico do samoodločbe in »nevmešavanja« v njegove notranje razmere. S kakšnimi argumenti bi torej lahko odrekal slovenskemu narodu pravico do lastne države, če bi Slovenci pokazali voljo po njej in jo odkrito zahtevali? Samo s sklicevanjem na argumente velesrbstva, da so namreč Slovenci, Hrvati, Srbi itd. en sam narod, ali na vsiljene odločitve iz leta 1945, ki so jih spremljali, kot znano, masovni umori in strahovalni procesi?

Seveda je za narodno osvoboditev in osamosvojitve potrebno, da se življenje v Sloveniji čim prej in čim bolj demokratizira, da se ljudstvo ne bo več balo izražati svoje volje. Potrebno pa je tudi, da se ZKJ končno razdeli v skladu z demokracijo in s pravico narodov do izražanja lastne narodne identitete v federaciji v samostojne nacionalne zveze komunistov, ki ne bodo več obvladane in tiranizirane iz enega (beograjskega) centra. Vsaka nacionalna zveza komunistov mora imeti svoje korenine in svoje središče v lastnem narodu in na lastnem narodnem ozemlju, in vse sklepe, ki se tičejo nje in njenega naroda, mora sprejeti samostojno in po demokratični diskusiji. Ne verjamemo, da bi se taka Zveza komunistov Slovenije še lahko upirala zahtevi po lastni samostojni slovenski državi in po čim večji demokratizaciji. Po našem prepričanju mora to pripeljati tudi do resnične večstrankarske demokracije, v kateri bo lahko tudi ZKS oziroma KPS igrala pomembno vlogo, a samo kot slovenska stranka. Če pa se bo ZKS upirala svoji osamosvojitvi in neodvisnosti od Beograda ter bo še naprej zavračala in zatirala zahtevo po čim bolj svobodni in neodvisni Sloveniji (čeprav morda v postopnem razvoju k temu cilju), se bo s tem razkrinkala kot čista ekspoziura velesrbske ZKJ, njeni voditelji pa kot resnični kvizlingi in klavne figure...

Toda napačno bi bilo, če bi se zanašali samo na demokratizacijo ZKS. V prizadevanje za demokratizacijo v Sloveniji in za čim večjo avtonomnost slovenskega političnega odločanja je treba vložiti kar največji pogum in najodločnejšo demokratično aktivnost vseh demokratično čutečih skupin, organizacij in posameznikov v Sloveniji. Vsi bi se morali končno znebiti svojega oportunitizma in servilnosti ali celo naravnost sramotne strahopetnosti pred partijskimi funkcionarji in politično policijo, katere se ti poslužujejo. Brez poguma in miselne ter moralne prenovitve mnogih se ne bo mogel nikoli začeti tak proces demokratizacije...

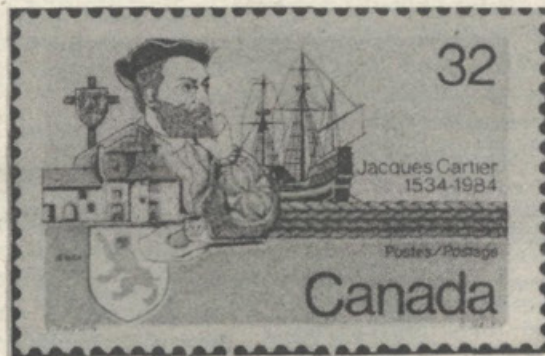
Tudi s socializmom ni mogoče utemeljevati nasilja nad narodi. Svoboda je večja vrednota kot socializem, toda svoboda nikakor ne izključuje socializma, ampak mu šele daje pravo vrednost. Socializem brez svobode je dejansko fašizem neglede na etiketo in frazeologijo. Pravi socializem lahko pride do veljave samo v demokraciji, kot dokazujejo primeri Avstrije, Nemčije, Švedske itd. Tak so-

cializem se ne boji svobode, ampak lahko uspeva samo v njej...

ZKS mora končno prenehati z neumnim slepomišenjem glede slovenske »državnosti«. Odločiti se mora, ali je za slovensko državo ali proti njej Današnja jugoslovanska »federacija« ni drugega kakor zvesta kopija sovjetske ureditve z njeno lažno federacijo, v kateri si je Rusija zagotovila hegemonijo s tem, da si je uredila kopico komodnih »avtonomnih republik« in »oblasti«. Po tem vzgledu si je Srbija uredila dve »avtonomni pokrajini«, Vojvodino in Kosovo. To je seveda nesmisel. Če spadata k Srbiji, je to stvar odnosa med njo in avtonomnimi pokrajinama, ne da bi jima pritikal »polstatus« republik s samostojnim zastopstvom v najvišjih državnih in političnih organih. Če pa sta enoti zveze, jima pritiče poln status republik. Njun »vmesni« status je goljufija in v škodo pravih enot federacije, kajti Srbija razpolaga s to goljufijo z več predstavniki v zveznih organih, kot ji pritiče, in s tem in s pomočjo etnično mešanih, nedoločenih in zato oportunističnih republik Crne gore, Bosne in Makedonije lahko vedno prevlada nad Slovenijo in Hrvaško.

Velesrbstvo v zavezništvu s srbsko ZK si je tako izdelalo lažni »federacijski« sistem, s katerim bo lahko vedno, kot upa, obvladalo tiste enote federacije, ki bi težile po večji avtonomiji ali neodvisnosti in demokratizaciji. Nujno bi bilo treba napraviti konec temu ostanku sovjetske stalinistične in imperialistične ustave v Jugoslaviji: ali priznati zvezni značaj obeh omenjenih dežel ali ju vključiti v polni meri v pristojnost SR Srbije in v tem primeru bo njun status enostavno samo notranja zadeva srbske republike. Popolnoma nedopustno je, da Srbija s pomočjo teh »avtonomnih« dežel povečuje svoj vpliv in svojo moč odločanja v zvezi. Vse skupaj tudi drugače ni logično, kajti po kakšnem kriteriju ima npr. status republike Crna Gora, ki ima komaj 500.000 prebivalcev, ne pa Kosovo, ki jih ima 1.500.000, ali Vojvodina, ki jih ima 2 milijona?...

Franc Jeza: Demokracija, DEMOKRACIJA, zbornik za družbena vprašanja, Trst, 80

NOVA ZNAMKA KI STA JO DRUŽNO IZDALI FRANCIJA IN CANADA.

Priznanje in zmanjševanje zločinstva

Maršal Tito in feldmaršal Harold Alexander, poveljnik anglo-ameriške XV. armade ob priliki vzporeditve zaključenih operacij zavezniških vojsk v Belgradu koncem februarja 1945 leta.

V božični številki smo objavili kratek, vendar razgleden članek o zakulisni diplomaciji v drugi svetovni vojni. Napovedani članek o dogodkih v Vetrinju je prehitel londonski „Times“, ki ga je v prevodu ponatistila „Svobodna Slovenija“. Dopisnik slovenskega političnega tednika v Bs. Airesu je v zaključku ugotovil, „da se še živeči britanski častniki, ki so morali izvesti povelje generala Alexandra, sramujejo leta 1945 opravljenega dela.“

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

To priznanje je vsekakor zgodovinsko, a nikakor ne zmanjšuje odgovornosti maršala Alexandra, ki je bil, kakor to navajajo nekateri poluradni politični viri našega vodstva, dobro poučen o nevarnosti usode naših domobrancev in četnikov, pa je to kljub ameriškemu protiviljenju izdajalsko izvedel predajo.

Lord Alexander in njegov politični in Moskvi predan diplomat MacMillan nista odgovorna in sokriva samo za poboj v BBC navedenih 26.000 Jugoslovancev, ki sta jih nasilno izročila Titu, temveč za čez 150.000 ali celo več, ki jih je KPJ ujela in pobila v enem samem mesecu. Sodelavci pri BBC naj bero samo poročila v „Hrvatskem listu“ pa bodo, naši točnejše podatke. Da ne govorimo o tisočih, ki jih je partija pobijala po vseh republikah od leta 1945 do 1951.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Dne 14. februarja 1984 je po dolgi in zavrtni boleznimi umrla najina ljubeča, plemenita, razumevajoča, skrbna žena in mati

BERTA-MARJOLA MAUKO, rojena ŠEŠERKO
doma iz Planine pri Sevnici.

Pospremili smo jo k večnemu počitku v četrtek 16. februarja iz cerkve Marije Pomagaj na Manning ulici v Torontu na pokopališče Sv. Križa (Holly Cross Cemetery) v Thornhillu, Ontario, kjer čaka vstajenja. Naj počiva v miru!

Vladimir Mauko, mož in
Andrew Mauko, sin ter ostalo
sorodstvo: Toronto, Ottawa,
Maribor, Gradec, Leoben.

Javna zahvala

Ko je po dvainšestdesetih letih starosti dopolnila svojo zemsko bivanje in je po božji volji prenehalo biti blago in ljubeče srce moji dobri in ljubljeni ženi, ter nadvse skrbni materi najinega sina Andreja, čutiva oba dolžnost, da se javno zahvaliva najprej prevzvišenemu pomožnemu torontskemu škofu dr. Alojziju Ambrožiču za njegov obisk v bolnici in za njegove vspodbudne besede v času težke in zahrbtne bolezni, kakor tudi za iskreno sožalje ob izgubi moje žene in Andrejeve matere gospe Berte Marjole Mauko.

Prav tako se morava zahvaliti č. g. Tonetu Zrnecu, C. M., ki jo je obiskal med prvimi duhovniki v bolnici Princes Margaret, nadalje č. g. F. Sodji, C. M. za bodrilne besede v njenem trpljenju, slovenskim redovnicam iz New Toronta za obisk in tolažbo, gospodu župniku pri Mariji Pomagaj, č. g. Ivanu Plazarju, C. M. za njegove tolažilne obiske in še posebno g. kaplanu, č. g. Ivanu Janu, C. M. za pogostne obiske, spoved in božjo popotnico, ki ji jo je prinesel na bolniško posteljo en teden pred njenim odhodom v večnost. Ne smeva pozabiti č. g. Johna Dugana, jezuita, iz župnije Lurške Matere Božje na Sherbourne ulici, ki jo je stalno obiskoval in ji prinesel trikrat zakrament sv. maziljenja za bolnike.

Zahvala tudi č. g. Danilotu Sedlarju, ki je prihitel iz daljnega Kirkland Lake, opravil peto žalno sv. mašo ter se v slovenščini in angleščini občutebo lepo poslovil od pokojnice v imenu slovenskega občestva pri Mariji Pomagaj in somaševalcem pri tej žalni sv. maši č. g. Ivanu Janu C. M., kaplanu pri Mariji Pomagaj, župniku iz Ha-

miltona č. g. Karlu Ceglarju, SDB. Vsem tisočera zahvala! Prosimo ljubega Boga, da ji po obilici dušnega in telesnega trpljenja v tem življenju nakloni sadove sreče na onem svetu. Nadalje velja najina zahvala vsem darovalcem cvetja in darovalcem v fond Cancer Instituta. Tej bolezni je podlegla po petnajstih letih trpljenja in štirih težkih operacijah. Najina zahvala tudi številnim darovalcem votivnih sv. maš po svetu in onim, ki so darovali v ta namen v tiskovni sklad Slovenske Države.

Vsem tistim, ki ste jo prišli kropiti, molili zanjo v pogrebem zavodu, se udeležili pogrebne sv. maše in jo nato iz polne cerkve pospremili na zadnji poti na pokopališče Sv. Križa (Holly Cross) in bili zraven, ko so jo položili h končnemu počitku poleg njenih staršev -, prirčna zahvala. Iskrena hvala tudi prijatelju g. Ludviku Jamniku za občute besede v slovo od pokojnice ob odprtem grobu.

Zahvaliva se dalje tudi zastopniku ontarijskega ministerskega predsednika g. Williamu G. Davisa v osebi g. Johnu Nicollsu, osebemu prijatelju, bivšemu ministru, g. Johnu Yaremku in njegovi soprog, ki so jo prišli kropiti, predsednici odbora za Advisory Council of Ontario Government for Multiculturalism and Citizenship ga. dr. Mavis Burke ter številnim članom tega odbora, zastopnikom vladnih organov, številnim članom Ontarijske Etnične tiskovne organizacije in mojim številnim prijateljem iz dobe službenih let, ki so se vsi udeležili žalne sv. maše in pogreba. Hvaležna sva tudi zdravnikom v Princes Margaret bolnici dr. Bealu, dr. Larochele in dr.

Fineju ter vsem bolniškim strežnicam, ki so ji na vse načine skušali lajšati hude bolečine v zadnjih šestih mesecih. Bila sva srečna, da je prišla za Božič in Novo leto domov in da smo po novem letu lahko vsaj delno, za dober mesec dni, uživali njeno pričujočnost doma. A je bilo že vse prepozno.

Njeno plemenito in ljubeče srce je prenehalo biti, a spomin nanjo bo živel v naših srcih do konca zemeljskih dni.

Še enkrat vsem iskrena zahvala!

Zalujoča:
Vladimir Mauko, - mož in
Andrej Mauko, - sin.

Slovo ob odprtem grobu...

Vsako slovo je težko, slovo od naših dragih, ki so umrli, s katerimi smo v življenju delili veselje, jok, trpljenje, upanje pa najtežje.

Ob takih prilikah se zresimo in skušamo odgovoriti na v življenju tolikokrat stavljena vprašanja: čemu smo na svetu? in dalje: kakšen je smisel in cilj našega življenja v dolini solza?

v kateri je začetek označen z rojstvom, konec s smrtjo, s trdno vero na pragu v večnost, z duhovnim pogledom v onostranstvo.

Danes se poslavljamo od plemenite gospe, matere, Marjole Mauko, rojene Šešerko. Z nami je delila usodo množičnega medvojnega in povojnega slovenskega begunstva. Po svoji naravi je bila tiha, neviljiva, skromna, delavna, podjetno iznajdljiva, narodno zavedna, globoko, nerazkazajoče verna. Svojo narodno zavednost je izkazovala s tem, da je različnim slovenskim organizacijam dala na razpolago svoje gostinske prostore. Njena verska izgrajenost pa je vidno prišla do izraza v njeni, dolga leta trajajoči, bolezni med katero ni tožila, pač pa vdana v božjo voljo prenašala bolečine in upala na ozdravljenje. Podlegla je zavrtni bolezni.

Njen obraz bo s časom obledel, živele pa bodo njene značajne življenjske poteze, odlike, nam vsem, ki smo jo poznali v ponos in vspodbudo, njenim žalujočim sorodnikom, skrbnemu možu Vladotu in sinu Andreju pa v težkih dneh in v bodoče v tolažbo in pogum.

well as new skills and product lines to Canada." Roberts said. "These measures have been developed with the provinces to ensure that the program is flexible enough to support and enhance each of their plans for regional development."

The new measures include a higher processing priority for entrepreneurial applicants, the posting of specially trained entrepreneurial development officers in key source countries, and a two-year provisional admission for well-qualified applicants who have not fully developed their business ventures.

"To be accepted, entrepreneurs will need sufficient capital to start a business; however, financial status alone will not guarantee a visa," the minister said. "The active personal involvement of these immigrants in businesses that directly create jobs for Canadians, plus business know-how and managerial skills, are the most important considerations."

Between 1980 and 1982 almost 5,500 business immigrants were admitted to Canada. They brought an estimated \$1.5 billion into the country and created about 10,000 new jobs.

Although the program applied equally to all countries, the main sources of business immigrants have been West Germany, Hong Kong, France, the United States and the Netherlands.

CANADA'S PEACEKEEPING ROLE

Canadian Scene

Suggestions that Canada might send police or military forces to Grenada to supervise the transition period there after American troops withdraw recalls Canada's role as a guardian in the world's trouble spots.

Canada Weekly, a publication of the External Affairs Department, notes that it was in 1956, at the height of the Suez crisis, that Canada's External Affairs Minister, Lester Pearson, introduced in the United Nations a resolution calling for the creation of a UN Emergency Force.

The resolution was adopted and a 1,000-member force was designed "to secure and supervise the cessation of hostilities." Pearson, who later became Canada's prime minister, was subsequently awarded the Nobel Peace Prize for his contribution.

Canada Weekly adds:

"Since that first group sprung into action, Canadian peacekeepers have answered the call that has taken them to a dozen countries to mediate in as many disputes. They have participated in five more UN missions to the Middle East. They have also served in Cyprus, India and Pakistan, the Congo, West New Guinea, Yemen and on the Golan Heights.

"The most recent Canadian contingent went to Lebanon in 1978 to provide communications support to the UN force there.

"Today, 755 Canadians are taking part in the UN-sponsored peacekeeping operations in the Middle East and Cyprus. One man, Lieut.-Col. John Bishop, also represents Canada on the demarcation line between North and South Korea...

"The cost to Canada for all UN peacekeeping operations throughout the world in the fiscal year 1983-84 will be close to \$34 million. The force in Cyprus alone costs \$25.8 million."

MULTICULTURALISM REFLECTED IN NEW BOOKS

Canadian Scene

The Ontario Ministry of Citizenship and Multiculturalism has issued two publications reflecting the multicultural life of the province.

Resources for Community Groups is an updated guide for groups of all kinds in obtaining expertise and financial assistance for their projects, listing funding sources in both the private and public sectors. It sells for \$2.50 at the Ontario Government bookstore. Ontario and Multiculturalism is a sequel to a book published in 1978 and covers the provincial government's implementation of its multiculturalism policy. It sells for \$3.50.

ILLEGAL IMMIGRANTS AND AMNESTY

The question has often been asked why should we care about the fate of illegal immigrants. The fact is many illegal immigrants have been forced into their situation by unfavourable circumstances at home and stringent entry requirements to not only Canada but the United States as well. For some, these two countries provide the only hope of achieving a decent standard of living. Once the step is taken to live in Canada without legal status, the illegal immigrant often becomes a victim of the most exploitative conditions in our society, hence the cause for concern. We must recognize that illegal immigration is a problem and that this problem must be addressed soon.

IMMIGRATION QUOTA WILL BE CUT

Canadian Scene

A reduction in Canada's immigration quota for the second year in a row has been announced by Employment and Immigration Minister John Roberts.

Because of high unemployment rates, Ottawa plans to allow, from 90,000 to 95,000 immigrants into Canada in 1984, compared with its earlier intention to admit between 100,000 and 105,000.

Immigration department officials said this year's total immigrants will be

slightly fewer than the 105,000 originally forecast.

Roberts said there would be no reduction in the level of family sponsored immigrants or refugees.

Family-class immigrants are expected to total 50,000 next year, about the same as in 1983.

Some 12,000 refugees will be admitted in 1984, the same as this year, but about 700 fewer refugees will be permitted from Europe, lowering the total to 2,300. An extra 500 refugees will be added to the 2,000 allowed this year from Central and Latin America, mainly from Nicaragua and Guatemala, where Roberts said persons "face more immediate danger".

In a separate statement on immigration policy, Roberts announced new measures to promote the admission of entrepreneurs as immigrants.

"We are looking for immigrants who can establish job-creating businesses and bring a new investment spirit as

10³/₄

RATE SUBJECT TO CHANGE

RETIREMENT SAVINGS PLANS
SOCK-IT AWAY

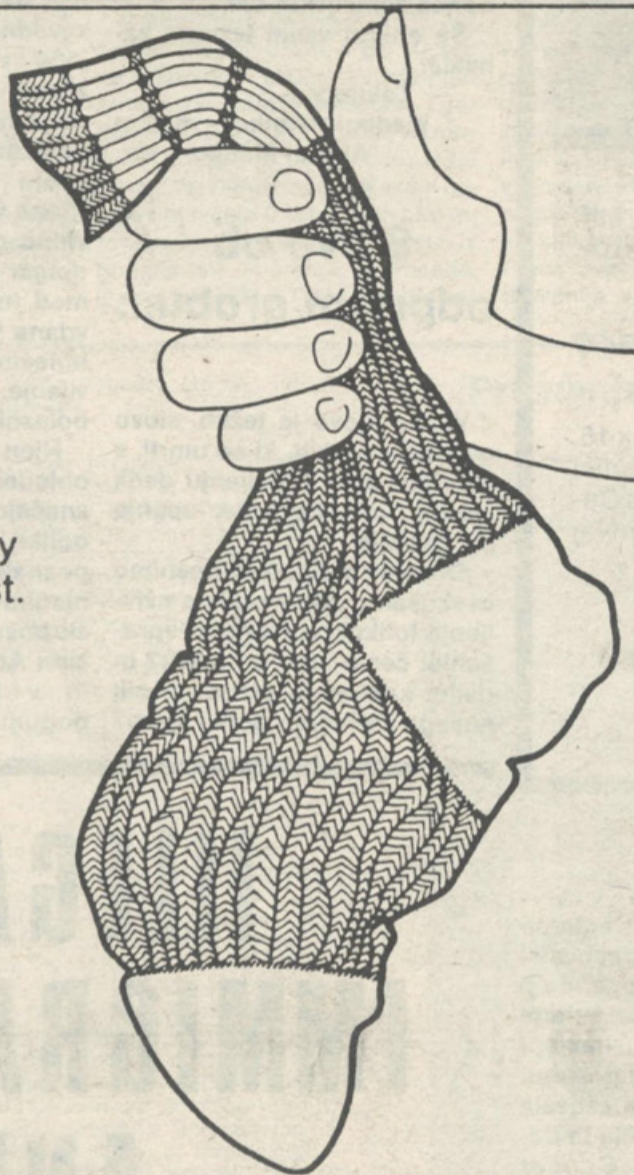
... with a
Co-operative Trust RRSP.

- 5 year term
 - interest compounded annually
- Other terms available on request.

Deposit now before the
February 29th deadline.

See your credit union.

JOHN E. KREK'S
SLOVENIAN

CT CO-OPERATIVE TRUST
COMPANY OF CANADA

Member: Canada Deposit Insurance Corporation.

Ontario Bicentennial Update

**MANY HAPPY RETURNS,
ONTARIO!**

1984. Ontario's birthday party! All 200 candles are lit, brightly shining and beckoning. Festivities have begun. Levees and other social functions of January in numerous Ontario communities are only the start of a flood of Bicentennial celebrations, people celebrations, in every month of 1984. So many happy, homespun, unaffected things are in store, each reflecting the zest with which the Ontario family (all of us) is approaching Bicentennial. In general, homecomings and other gala gatherings, parades, pageants, fireworks, music, dance, theatre, cook books, calendars, crafts... an endless feast of things to do and see the length and breadth of the province. Variety, initiative and ingenuity everywhere at local levels, accompanied by similar enthusiasm in ministries of the Ontario Government. Headline events, too, in the making, among them the July visit to Ontario by Queen Elizabeth; and in September by Pope John Paul II. A 200th birthday to celebrate. A year for all to enjoy.

WATER RESOURCES
CONFERENCE TO BE
SPONSORED BY ONTARIO

Naš denar jim očitvidno ne smrdi... kaj pa mi?

February 1, 1984, NAŠE NOVINE —7

**Ekonomija Jugoslavije
i naše patriotske obaveze**

Iz Posleratne Jugoslavije izašlo je oko 2 miliona emigranata u sve delove sveta. Bili su to ratni emigranti od kojih su neki bili u raznim kvinsliškim vojnim formacijama ili u logorima kao ratni zarobljenici, pa su odlučili da ostanu emigranti, Iza njih su došli prebeglice i avanturisti, većinom mladi svet koje je veliki svet svojim tadašnjim izobiljem privlačio u prvim posleratnim godinama koje su za nas bile godine velike nemaštine. Posle njih su došli ekonomski emigranti koji su legalno emigrirali, koji su radeći naročito u Evropi, redovno dolazili kućama i koji se sada, zbog besposlice, vraćaju natrag u domovinu. Svi oni, neko manje, neko više, nose u duši nostalgiju za svojom zemljom i skrivenu nadu za povratak. Poneki od njih se obogati, ali većina ostaje veći siromah, ne samo ekonomski, već i duševni.

Stekao je svako po nešto, proživljava se ovaj život, familije se podižu ali stalno, kao damoklov mač, naviru stihovi Alekse Šantića "gorki su tamo zalogaji hljeba gde svoga nema i gde brata nije. Računajući brojno stanje Jugoslavije, i među emigrantima živi jedan deo Jugoslavije, na koji Jugoslavija može računati, što ona i čini pomažući brojne patriotske organizacije po celom svetu.

Nije poznato da li neko u Jugoslaviji ili napolju vodi statistiku o brojnom stanju naše emigracije i njihovih patriotskih udruženja. A ako niko ne vodi takovu evidenciju kao što izgleda da ne vodi, ne bi škodilo da se dođe do sigurnijih podataka. Za sada je poznato da su patriotske organizacije u porastu, bez obzira na ekonomske teškoće koje su zadesile Jugoslaviju. Da li su ljudi spremni da učestvuju u ekonomskoj konsolidaciji svoje zemlje iz koje su potekli, to je pitanje koje ima više odgovora. Kad bi se svi odgovori uporedili, rezultat bi bio povoljan.

Jugoslavija može računati na svoju decu rasutu po celom svetu. Zašto? Prvo zato što ih je pravilno odgojila, mnoge i školovala, i drugo, zato što ih nikada nije odbacila, već je uvek nalazila razumevanje, što znači da je imala jedan humani i ljudski pristup prema svakom svom čoveku. To je dragoceni most koji nas spaja sa zemljom iz koje smo potekli. I sadašnje ekonomske teškoće koje zemlja preživljava, moralno nas obavezuju da i mi emigranti sa svoje strane pružimo udeo zajedno sa celim narodom na ekonomskoj stabilizaciji zemlje.

Kako to ostvariti? Po jednim to je vrlo jednostavno: ulažite novac u Jugobanku.

Ako je to tačno, nije stimulatívno. To je jedna već uhodana bankarska praksa a ovde se radi o moralnom angažiranju emigranata koji si spremni da pomognu svoju zemlju. Banaka ima po celom svetu i sve nude atraktivne pogodnosti štedišama, dok sam ja samo jedan pojedinac koji želi da ima moralnu satisfakciju da vraća svojoj zemlji dug ljudske solidarnosti.

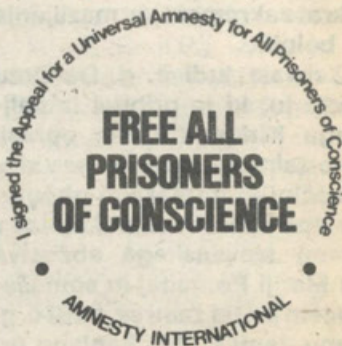
Jedna grupa iseljenika je predložila da se u Švajcarskoj organizuje jedna naša emigrantska banka, što isto nije loše, ali se postavlja pitanje zašto u Švajcarskoj. Znači li to da nemamo poverenja prema svojoj zemlji? Ovoga puta vrlo je važno poverenje jer ono daje snagu vladi Jugoslavije a u isto vreme je i obavezuje da to poverenje opravda što je moralni čin i naroda i vlade. Sadašnji trenutak Jugoslavija bje bitku za devize (ovo bitka lepše bi zvučalo kao vanredan napor da se dođe do deviza, a reč bitka je ostatak naše ratne prošlosti) pravilno izvedenu i dobru odmerenu. U svetu u kome živimo oštrica finansiskog mača podsekla je sve ekonomije ovog sveta (oružja i ratovi su suviše skupoceni a ništa ne donose dobrobiti čovečanstva). To se naročito odnosi na male zemlje, na čija se leđa ceo teret svaljuje. Jugoslavija kao otvorena zemlja, željna da ide u korak sa napretkom, naročito je skupo platila tu svoju želju. Zato su normaini napori u Jugoslaviji da putem raznih restrikcija dovedu zemlju u povoljniju situaciju. Svaka zemlja u ovom trenutku opšte nestabilnosti teži da dođe u povoljan položaj. Utisak je da naša domovina poseduje moralnu snagu da se stabilizuje, što se ne može reći za mnoge države u ovom trenutku.

Naš bi predlog bio da se u svim republičkim centrima osnuje emigrantska

banaka, koja bi se uklopila u jednu od republičkih banaka i da u svakoj banci predsednik odbora bude jedna ličnost iz redova emigracije. Ulozi njenih štediša bili bi u devizama a isplata kamata vršila bi se u dinarima na istoj osnovi kao imaicima deviza u Jugoslaviji. Banka bi imala zadatak da prikuplja novčana sredstva u devizama i da se bori za interese svojih ulagača nudeći im najpovoljnije uslove isplata kamata kod opravke kućnog ili nabavke proizvodnog inventara, nabavke stanova, najpovoljnije obezbeđenje u starosti i sl.

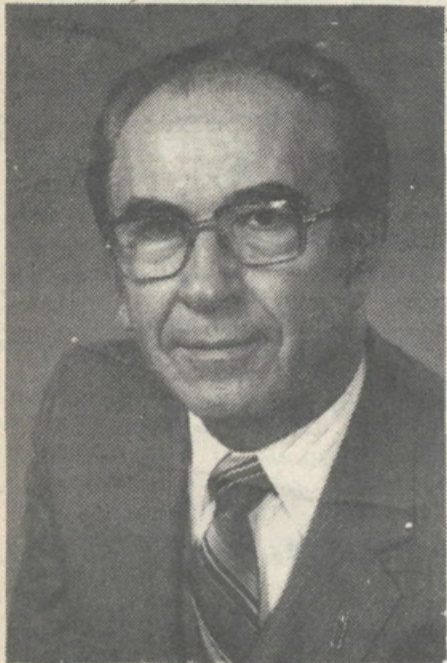
Potrebe zemlje su očigledne. Par miliona naših ljudi po svetu u ovom veku brzih komunikacija moguće je obuhvatiti. Ovaj ispit patriotske solidarnosti je vrlo težak i biće naporno ostvariti ga. Mnogobrojna emigrantska udruženja, matice iseljenika i nešto propagande su realitet sa kojim raspolažemo. Možda i ovaj napis u tom smislu ima nekog rezona?

B.S.

SUNDAY, FEBRUARY 12, 1984

Folk Arts Council elects Yuzyk

Sen. Paul Yuzyk

OTTAWA — On the occasion of the 20th anniversary of its establishment, the Canadian Folk Arts Council re-elected Sen. Paul Yuzyk of Ottawa as president for the 10th time.

The annual meeting of the CFAC board of directors with representatives elected by the 10 provincial councils of the body and the Yukon, was held in the Senate in Ottawa on January 27-29. Re-elected for the 20th time as the director-general was Leon Kossar of Toronto, a former journalist.

The CFAC is a semi-government, multicultural body, whose operational activities are funded by the Multiculturalism Directorate of the Secretary of State. It coordinates the cultural activities of the voluntary sector (non-professional) across Canada.

The council is responsible for celebrations, cultural performances and manifestations of the various ethnocultural groups — English, Scottish, Irish, French, German, Ukrainian, Japanese and many others at the municipal, provincial and federal levels.

The CFAC sponsors annual workshops in theatre, folk-dancing, choir, festivals and folk-art displays. It publishes a quarterly magazine, Troubadour, in English and French.

It also coordinates the cultural activities of the communities across Canada during the celebrations of the national holiday, Canada Day, every July 1, highlighted in the National Stage Show on Parliament Hill in the capital city of Ottawa.

V SLOVENIJI JE SAMO 26.263 JUGOSLOVANOV

Pri zadnjem štetju so v Sloveniji našli 1.891.864 prebivalcev; od teh je 973.098 žensk in 918.766 moških. Od Slovencev, ki jih je 1.712.445 se je za Jugoslovane izjavilo le 26.263. Po tem štetju živi v Sloveniji 130.000 Hrvatov, Srbov, Makedoncev, Črnogorcev in Albancev. Neslovenskih narodnosti je danes v Sloveniji več kot 10% prebivalstva. — Kmetijskega stanu je le še 9%. Žalostno je dejstvo, da je v Primorju od 9,3% padlo na 6,9%. Tolmin je v tem na prvem mestu. V zamejstvu in zdemstvu je okrog 600.000 Slovencev, od teh samo v Ameriki okrog 300.000.

„Nova Hrvatska“ (iz Londona) trdi, da je v Sloveniji okrog

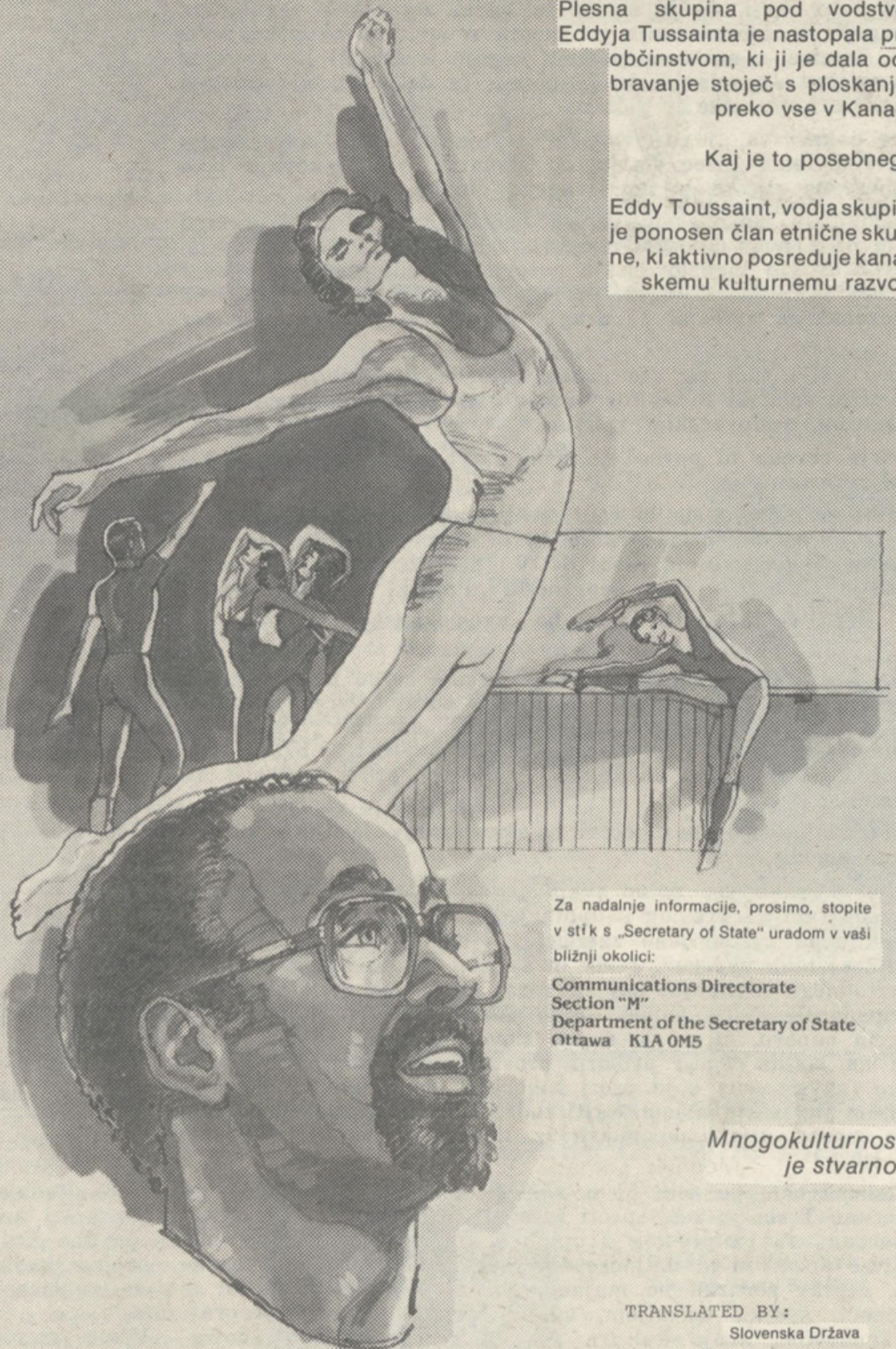
MULTICULTURALISM

Od 1971 leta, se je mnogokulturnost premaknila naprej v skokih in preko omejitev.

VPRAŠAJ EDDYJA TOUSSAINTA
Plesna skupina pod vodstvom Eddyja Tussainta je nastopala pred občinstvom, ki ji je dala odobravanje stoječ s ploskanjem preko vse v Kanade.

Kaj je to posebnega?

Eddy Toussaint, vodja skupine je ponosen član etnične skupine, ki aktivno posreduje kanadskemu kulturnemu razvoju.

Za nadaljne informacije, prosimo, stopite v stik s „Secretary of State“ uradom v vaši bližnji okolici:

Communications Directorate
Section "M"
Department of the Secretary of State
Ottawa K1A 0M5

Mnogokulturnost...
je stvarnost!

TRANSLATED BY:
Slovenska Država

Multiculturalism
Canada
Hon. David M. Collett
Minister of State

Multiculturalisme
Canada
Hon. David M. Collett
Ministre d'État

Canada

200.000 priseljencev iz južnih republik, ki ne govoré slovensko, niti ne želijo naučiti se jezika. Ljubljansko „Delo“ pa poroča, da je v ljubljanskem prometu polovico šoferjev in spremljevalcev, ki govoré samo srbski. Bulatović nesramno žali Slovence, češ da „leta 2000 ne bo več Slovencev“. Potem besediči žaljivo o finančnem, političnem in biološkem koncu slovenskega naroda in pravi: „Slovenija nima etniške niti ustaške emigracije, ima pa belogardistično. Ona ima svoje s krvjo umazane izdajalce... politične zločince... ki zahtevajo ustanovitve svobodne slovenske države“. Bulatović se hvali, da zna na pamet cele zdomske članke in leposlovje. Zdomci ga vprašamo: „Ali vam je KPS priznala stalno bivališče v Ljubljani za kake posebne zasluge? Če tovariš Bulatović že bere svobodni slovenski

tisk, zakaj ne omenja 12 tisoč domobrancev, ki so jih njegovi rdeči tovariši pobili? Naj si jih zapiše v glavo! Naj se jih nauči na pamet — 12 tisoč žrtev! Če želi, mu pošljemo tudi imena vseh pobitih. Njegova domišljava „pamet“ najbrž ni tako gibčna, da bi imena vseh teh izjecljal „na-pamet“.

„The Economist“ iz Anglije je objavil članek o ogroženosti slovenskega jezika. 170 Ljubljancev je zahtevalo od KPS, naj odstrani srbske napise z vojašnic v Ljubljani. „The Economist“ poroča tudi, da je 44 vodilnih Slovencev obsodilo poniževanje slovenskega jezika, med njimi celó partijec Matjaž Kmecl.

Socialistični rezim na Poljskem je izročil primasu Gliemu seznam „69 ekstremističnih duhovnikov, ki so znani zaradi svoje protisocialistične dejavnosti“ in mu priporoča, naj pri teh duhovnikih nategne vajeti. (Pc: S. g. VI, 11/12)

Partijski kulturniki v obrambi slovenstva

(Stane Buda)

V kulturni prilogi ljubljanskega komunističnega lista „Delo“ z dne 1. 9. 83. je dopisnik Janez Menart napisal obširen članek o novem šolskem učnem programu, po katerem naj bi začeli poučevati v prihodnjem šolskem letu (1984/85). Medrepubliško-pokrajinska komisija za reformo izobraževanja je po večmesečnem dogovarjanju in razpravljanju postavila temelje za enotnejši sistem izobraževanja v državi in to v želji, da bi se na ta način zmanjšale razlike na področju vzgoje in izobraževanja po raznih republikah in pokrajinah Jugoslavije. Zamisel o enotnem sistemu vzgoje je izrazil 12. kongres Zveze Komunistov Jugoslavije in je potem ta želja partije postala UKAZ za rdeče kulturnike in šolnike.

Kje se pokaže ta „jugoslovanska“ težnja po zmanjšanju razlik in kaj pravi k temu pisec članka J. Menart? V narekovaju bom navedel dobesedne stavke iz imenovanega članka.

„Po sedanjem slovenskem učnem načrtu sta za tretji razred osnovne šole na primer določeni dve tuji berili, 21 jih je slovenskih, dve pa sta od drugih jugoslovanskih avtorjev. Predlog skupnih jeder (izraz za nov učni načrt — m. op.) pa predvideva za ta razred ENEGA slovenskega avtorja, 17 drugih jugoslovanskih avtorjev ter dva tuja.“

Podobno velja tudi za vse druge razrede ljudskih šol. „Tako bi bila vsa nižja šola, ki je za formiranje osebnosti najpomembnejša, na voljo pretežno neslovenskim vplivom.“

Člankarju seveda ni povšeč ta učni načrt, pa zato razvije naslednje misli:

„Žalostno je dejstvo, da bi radi uvedli jugoslovanstvo kot možno-zameno za narodnost, prizadevanje, ki je nesramno jasno izraženo v izjavi slavnega generala iz časov NOV (partizanstva — m. op.), tovariša Kostja Nadja, ki je v beograjski „Politiki“ izjavil: „Ne bi bilo marksistično, če bi trdili, da ne bo jugoslovanskega naroda. Pa bo!“

„Hvala lepa za tak marksizem! Marksizem se je pri Slovencih v mnogočem „prijel“ prav zaradi pravilnega obravnavanja narodnega vprašanja. Lahko pa se seveda spet tudi „odprime“, če bo še več takih generalov. PROTI LJUDSKI VOLJI NOBENA SILA NIČ NE ZALEZE (podčrtano moje), toliko bi si vsak pravi marksist že lahko zapomnil!“

Več kot zanimiva je ta ugotovitev slovenskega šolnika v domovini, ki potem nadaljuje:

„Ker je v zraku vse polno takih jugoslovanskih unitarističnih tendenc, seveda tudi na predlog skupnih jeder ne moremo gledati kot na neko naključno prenašeno zamisel... temveč kot na sestavni del zelo daljnosežnih ukrepov. Jezik in šolstvo sta nadvse pomembni sestavini narodnega življenja, saj iz roda v rod obnavljata zavest narodne pripadnosti. Njun pomen se v našem primeru najbolj vidi v velikanskem naporu, ki ga je moral slovenski narod vložiti v to, da jima je na lastni zemlji priboril prostor pod soncem v skoraj dvestoletnem (zavestnem) boju proti Nemcem, Italijanom, Madžarom pa tudi raznim jugoslovanarjem, kajti tudi v stari Jugoslaviji so bili casi, ko so morali dijaki po ukazu iz Beograda trgati iz čitank Cankarjeve spise.“

„Marksizem sam po sebi ni nobena garancija proti unifikacijskim tendencam. Treba je reči sproti reševati in se boriti proti zgrešenim tendencam. In ta predlog skupnih jeder je prav gotovo ena takšnih nadvse nevarnih in daljnosežnih tendenc. Slovenci se čutimo za poseben, čeprav sorazmerno majhen, vendar kompletan narod: s svojim imenom, svojim ozemljem, svojim jezikom, svojo (čeprav nesrečno) zgodovino, svojo kulturo itd. in seveda tudi s svojim solstvom. Smo majhen, a kompletan organizem. Predlog skupnih jeder pa na področju šolstva napada prav to naše bistvo: hotel bi razdreti ta sicer mali, a zaokroženi organizem in ga porabiti za del nečesa večjega. V prisposodbi rečeno, hotel bi slovenskega mačka predelati v rep jugoslovanskega leva. Takšen učni načrt... bi v Slovencih že od mladih let... občutno zniževal, če že ne razkrajal, občutje narodne pripadnosti, jih pehal v malodušje in okrnjeno osebnost in v hlapčevstvo, ter jih skupaj s pritiski na drugih področjih delal za lahek plen raznih generalov prihodnosti, ki jih kot vse kaže, žal še lep čas ne bo zmanjkalo. To bi torej bila za nas Slovence kaj slaba obljuba „svetle bodočnosti“.“

„Preden končam pa bi še napisal, da je nadvse žalostno, da mora vsak Slovenec, če ne umre zelo mlad, vsaj enkrat v življenju doživeti pritisk na svojo narodnost. Slovenec je bil zmerom zagovornik Jugoslavije eden najbolj trdnih in vztrajnih, saj je v njej upal doseči garancijo svojega obstoja. Nikdar ni od nikogar ničesar zahteval, želel je samo, da se drugi mimo ustave ne bi vmešavali v njegove priznane pravice, še zlasti ne v narodne in jezikovne. Tudi žrtvoval je zanjo zmerom zelo veliko, v krvnem davku in v denarju. Toda po začetnih lepih besedah se v nekih ljudeh, žal, zmerom znova prebudi neki neusahljivi hudič, ki bi rad vse vode speljal samo na svoj mlin. TAKRAT JE TREBA DVIGNITI GLAS. Zato sem ga tudi jaz; iskreno povem, da z muko in nerad. Moral pa sem to, kar sem, ker drugače se po vsem tem, kar se godi, ne bi upal več pogledati v ogledalo.“

Da se člankar nekako zavaruje pred oblastmi zaradi teh težkih čitkov, našteva razne člene ustave SR Slovenije, med drugimi n. pr. člen 314, točka 9, ki pravi, da je dolžnost SR Slovenije, da varuje svoj narodnostni značaj.

Prav iz tega spoznanja člankar navede tudi nekaj vrstic iz Javorškove knjige „Adamovo jabolko“, kjer pisatelj pravi na strani 56: „...iz dneva v dan moramo doživljati, da nas srkajo vase ali

kako drugače potujčujejo bodisi Avstrijci, bodisi Italijani. Ali naj v imenu bratstva in enotnosti pustimo, da nas bo vsrkala vase še Jugoslavija? Ali je za tako usodo padel v zadnji vojni vsak deseti Slovenec? Ne, ne, ne... Ne moremo in ne smemo se potujčevati, ne na Koroškem, ne v Italiji in ne v Jugoslaviji...“

Komunistični izobraženci počasi prihajajo do spoznanja, da bo le v lastni državi možen obstanek Slovincem. Misli Janeza Menarta, pa tudi teh par vrstic pisatelja Javorška, so kot nalašč namenjene vsem našim zaljublencem v jugoslovansko idejo, tako na klerikalni, zlasti pa na liberalni strani. Kdaj bodo spregledali, da je samo ideal o naši slovenski samostojnosti edina rešilna bilka, čeprav ga nekateri tukajšnji, visoko izobraženi gospodje označujejo za utopijo in s tem seveda nakazujejo, da so zavedni „jugoslovanarji“? Slovenci imamo na nesrečo le dve alternativni, dve možnosti: ali smo za nadejvanje sedanjega stanja, torej za Jugoslavijo, ali pa smo za samostojno Slovenijo. Tretje poti ni!

Da je v Jugoslaviji Slovenija zatirana, spoznavajo sedaj že sami slovenski komunisti in že skoraj popolnoma odkrito grozijo z odcepitvijo!

KOMUNIST, KI JE ZASOVRAŽIL KOMUNIZEM

Valentín González, alias „el campesino“, rdeči general v španski republikanski vojni je preteklega 21. oktobra umrl v starosti 74 let. Bil je poveljnik mednarodnih proletarskih brigad, v katerih so sodelovali tudi naši stari znanci: Tito, Baebler, Leskošek, Daki, Rozman in drugi. Partija (španska) ga je že pri 28 letih povišala v generala. Med revolucijo je bil enajstkrat ranjen. Po Frankovi zmagi je pobegnil v Moskvo, kjer ga je Stalin za zasluge povzdignil v „maršala“. Nekaj časa je poučeval na moskovski vojaški akademiji. Tu je kmalu zvedel za Stalinove zločine in protestiral proti zverinskemu početju z nasprotniki. Za kazn ga je Stalin poslal v Sibirijo. Iz „Gulaga“ je leta 1948 pobegnil v Iran (Perzijo), potem je nekaj časa v Franciji dela kot zidar, leta 1961 pa se je pretihotapil v Španijo in znova poizkušal zanetiti borbo proti Frankovi diktaturi. Seveda je znova končal v zaporih.

Napisal je več zgodovinskih razprav o Stalinovi strahovladi. Nazadnje se je poročil s „tovarišico“ iz državljanske vojne, ki se je po koncu revolucije rešila v gore. Zadnja leta je pisal odločno proti komunizmu. Do zadnjega dne življenja je nosil znanje republikanske hlače. Frankovci so ga imenovali „krvi žejna hijena“.

Vemo, da je tudi v Sloveniji nekaj partijcev, ki danes obžaljujejo svoje „hijensko ravnanje z domobranci“, ki prav nič ne zadržuje za Stalinovimi zločini; mnogokrat jih celo prekaša.

Kardelj v enem izmed pisem Titu toži, da je po nastopu generala Rupnika in nastanku slovenskega domobranstva število domobrancev bilo neprimerno višje od partizanov. Kardelj poroča Titu o „sovražni premoči“ in joka nad maloštevilnimi rdečimi bataljoni v upanju, da bo OF krizo končno le prestala. Jasno je, da Tito brez moskovske in zavezniške pomoči nikoli ne bi mogel zmagati, vsaj v Sloveniji ne!

Kardelja je tudi zelo motila in skrbelo „zelena kadrovska miselnost“ v nekem majhnem odredu, ki je bil sestavljen izključno iz ubežnikov iz nemške vojske. Razumljivo! Ti so med partizani kaj kmalu spoznali, da so prišli iz dežja pod kap (Dedijer, str. 1169).

Tito je na željo dr. Aleša Baeblerja zahteval od londonske vlade, naj se odloči za „belo gardo“ ali za partizane“. Winston Churchill je to željo sam osebno blagoslovil, ko je v Titovo povelj-

stvo poslal svojega sina in generala Mac Leana, bivšega angleškega diplomata v Moskvi.

Slovenska IZSELJENSKA MATICA ima novega predsednika — 43-letnega Matjaža Jančarja. Jančar je bil več let konzul na Dunaju. Novi odbor sestavlja okrog 30 oseb; njegov tajnik je Marko Pogacnik. Med častnimi diplomiranci SIM je tudi njen večletni podpredsednik, bivši poslanik v Buenos Airesu, Ribničan Pavle Bojc. Vida Tomšičeva je v zahvalnem govoru trdila, da je SIM zveza z „naprednimi ljudmi“. Nas zdomcev ne šteje med „napredne“.

JUGOSLAVIJA IN ČLOVEKOVE PRAVICE

Minulega 10. decembra je poteklo 35 let, odkar je jugoslovanski rajni rdeči maršal Josip Broz — Tito v New Yorku v imenu Jugoslavije podpisal (med drugimi) tudi naslednji stavek Splošne deklaracije o človekovih pravicah: „Volja ljudstva je temelj veljavne javne oblasti. Ta volja mora biti izražena s poštenimi volitvami, ki se morajo vseliti občasno ob splošni in enaki volilni pravici s tajnim glasovanjem.“

Vzemimo iz tega stavka samo izraz „volitve“. Kaj pomeni glagol „voliti, izbirati“? Jasno je, da je mogoče voliti oz. izbirati le med več različnimi stvarmi, v tem primeru strankami in programi. Kajti stranke se med seboj ločijo po programih. Torej morata za „volitev“ oz. „izbiro“ obstojati vsaj dve stranki z različnim programom. V Jugoslaviji obstoja le ena stranka, KPJ z enim programom. Torej jugoslovanski državljani od „osvoboditve“ dalje, od leta 1945. pa do danes še niso „volili“, še niso mogli „izbirati“ niti med dvema strankama niti med različnimi programi, ker je oboje že od leta 1945. eno in isto: KPJ in njen Marxov evangelij. Edino, kar ima danes volivec v Jugoslaviji na voljo pri volitvah, če noče voliti KP je oddati prazno volilnico. Le tako more izraziti svoje nezadovoljstvo proti vladajočemu sistemu. Toda to nima praktične veljave, ker KPJ zmaga tudi ob teoretični možnosti, da bi jo med vsemi stotisoči volilcev volil tudi le en sam. Tudi z enim samim glasom ima še vedno absolutno večino.

Taka je danes „svoboda“ volitev v Jugoslaviji in njenem privesku — Sloveniji, čeprav je ta po ustavi „suverena republika“.

N. I.